

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO SPRENDIMAS (trečioji kolegija)

2014 m. rugsėjo 11 d.*

Turinys

Ginčo aplinkybės ir ginčijamas sprendimas	4
Ieškinys Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas	6
Šalių reikalavimai	7
Dėl papildomų apeliacinių skundų priimtino	7
Dėl esmės	8
Dėl pagrindinio apeliacinio skundo trečiojo pagrindo, susijusio su teisės klaida dėl tam tikrų ieškinio pirmojoje instancijoje priedų priimtino	8
Skundžiamas sprendimas	8
Šalių argumentai	9
Teisingumo Teismo vertinimas.....	10
Dėl pagrindinio apeliacinio skundo antrojo pagrindo, susijusio su teisės klaida ir (arba) nepakankamu motyvavimu, kiek tai susiję su klausimu, ar „MasterCard“ yra įmonių asociacija, vertinimu	11
Šalių argumentai	11
Teisingumo Teismo vertinimas.....	13
– Dėl priimtino	13
– Dėl esmės	13
Dėl pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo dėl teisės klaidos ir (arba) nepakankamo motyvavimo, kiek tai susiję su tariamo konkurencijos ribojimo objektyvaus poreikio vertinimu	16
Skundžiamas sprendimas	16

* Proceso kalba: anglų.

Dėl pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmos dalies	17
– Šalių argumentai	17
– Teisingumo Teismo vertinimas	17
Dėl pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antros ir trečios dalių	18
– Šalių argumentai	18
– Teisingumo Teismo vertinimas	20
Dėl pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo ketvirtos dalies	21
– Šalių argumentai	21
– Teisingumo Teismo vertinimas	21
Dėl BRS papildomo apeliacinio skundo vienintelio pagrindo ir dėl LBG papildomo apeliacinio skundo pirmojo pagrindo	22
Skundžiamas sprendimas	22
Šalių argumentai	23
– Dėl RBS papildomo apeliacinio skundo vienintelio pagrindo	23
– Dėl LBG papildomo apeliacinio skundo pirmojo pagrindo	24
Teisingumo Teismo vertinimas	25
– Dėl Komisijos pateiktų prieštaravimų dėl priimtinumą	25
– Dėl RBS papildomo apeliacinio skundo vienintelio pagrindo ir LBG papildomo apeliacinio skundo pirmojo pagrindo esmės	26
Dėl LBG papildomo apeliacinio skundo antrojo pagrindo	32
Skundžiamas sprendimas	32
Dėl LBG papildomo apeliacinio skundo antrojo pagrindo pirmos dalies	33
– Šalių argumentai	33
– Teisingumo Teismo vertinimas	34
Dėl LBG papildomo apeliacinio skundo antrojo pagrindo antros dalies	35
– Šalių argumentai	35
– Teisingumo Teismo vertinimas	36
Dėl LBG papildomo apeliacinio skundo antrojo pagrindo trečios dalies	39
– Šalių argumentai	39
– Teisingumo Teismo vertinimas	40

Dėl bylinėjimosi išlaidų 40

„Apeliacinis skundas — Papildomi apeliaciniai skundai — Priimtinumai — EB 81 straipsnis — Atvira mokėjimo debeto, atidėto debeto ir kredito kortelėmis sistema — Atsarginiai daugiašaliai tarpbankiniai mokesčiai — Įmonių asociacija — Konkurencijos ribojimas dėl poveikio — Teisminės kontrolės kriterijai — „Pagalbinio apribojimo“ sąvoka — Objektivas būtinumas ir proporcingumas — Tinkamos „priešingos padėties prielaidos“ — Dvilypės sistemos — Ieškinio priedų tvarkymas pirmojoje instancijoje“

Byloje C-382/12 P

dėl 2012 m. rugpjūčio 4 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

MasterCard Inc., įsteigta Vilmingtone (Jungtinės Valstijos),

MasterCard International Inc., įsteigta Vilmingtone,

MasterCard Europe SPRL, įsteigta Vaterlo (Belgija),

atstovaujamos advokatų E. Barbier de la Serre, V. Brophy ir B. Amory bei QC T. Sharpe,

apeliantės,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Europos Komisijai, atstovaujamai V. Bottka ir N. Khan,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

Banco Santander SA, įsteigta Santandere (Ispanija),

Royal Bank of Scotland plc, įsteigta Edinburge (Jungtinė Karalystė), atstovaujamai solisitoriaus D. Liddell ir baristerio M. Hoskins,

HSBC Bank plc, įsteigta Londone (Jungtinė Karalystė), atstovaujama QC R. Thompson,

Bank of Scotland plc, įsteigta Edinburge,

Lloyds TSB Bank plc, įsteigta Londone,

atstovaujamoms solisitorių K. Fountoukakos-Kyriakakos, S. Wisking ir QC J. Flynn,

MBNA Europe Bank Ltd, įsteigta Česteryje (Jungtinė Karalystė), atstovaujama solisitoriaus A. Davis,

British Retail Consortium, įsteigta Londone, atstovaujamai advokato R. Marchini ir baristerio A. Robertson,

EuroCommerce AISBL, įsteigta Briuselyje (Belgija), atstovaujamai advokato J. Stuyck,

Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei, atstovaujamai M. Holt ir C. Murrell padedamų QC J. Turner ir baristerio J. Holmes,

įstojusioms į bylą šalims pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič, teisėjai C.G. Fernlund, A. Ó Caoimh (pranešėjas), C. Toader ir E. Jarašiūnas,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2013 m. liepos 4 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2014 m. sausio 30 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Šiuo apeliaciniu skundu *MasterCard Inc.* ir jos dukterinės bendrovės *MasterCard International Inc.* bei *MasterCard Europe SPRL* prašo panaikinti Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *MasterCard ir kt. / Komisija* (T-111/08, EU:T:2012:260, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo buvo atmestas jų ieškinys dėl pagrindinio reikalavimo panaikinti 2007 m. gruodžio 19 d. Komisijos sprendimą C(2007) 6474 galutinis dėl procedūros pagal [EB 81] straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (bylos COMP/34.579 – *MasterCard*, COMP/36.518 – *EuroCommerce* ir COMP/38.580 – *Commercial Cards*, toliau – ginčijamas sprendimas) ir papildomo reikalavimo panaikinti šio sprendimo 3–5 ir 7 straipsnius.
- 2 Papildomais apeliaciniiais skundais *Royal Bank of Scotland plc* (toliau – RBS), viena pusė, ir *Bank of Scotland plc* (toliau – BoS) bei *Lloyds TSB Bank plc* (toliau – LTSB), kurie (toliau abu kartu – LBG) šiuo metu priklauso *Lloyds Banking Group plc* ir veikia kartu šioje byloje, kita pusė, prašo panaikinti skundžiamą ir ginčijamą sprendimus.

Ginčo aplinkybės ir ginčijamas sprendimas

- 3 Remiantis konkrečiai skundžiamo sprendimo 20, 24, 27, 35, 39 ir 40 punktais galima teigti, kad ginčijamu sprendimu Europos Bendrijų Komisija, be kita ko, iš esmės konstatavo, kad tarptautinės mokėjimo organizacijos, vadinamosios *MasterCard* (toliau – *MasterCard*), valdomos mokėjimų sistemos atsarginių daugiašalių tarpbankinių mokesčių (toliau – DTM), kurie visų pirma taikomi tarpvalstybiniams mokėjimams banko kortele Europos ekonominėje erdvėje (EEE) arba euro zonoje, nustatymas yra įmonių asociacijos sprendimas, kuriuo ribojama dalyvaujančių bankų, prekybininkams teikiančių paslaugas, kuriomis naudodamiesi pastarieji gali priimti *MasterCard* ir / arba *Maestro* debeto, atidėto debeto ir kredito mokėjimo korteles, konkurencija, kad šis ribojimas yra rimtas, kad jis daro įtaką valstybių narių prekybai ir kad apeliančios teisėškai neįrodė, nei to, kad DTM yra objektyviai reikalingi *MasterCard* sistemai veikti, nei to, kad tenkinamos sąlygos, kad būtų galima taikyti EB 81 straipsnio 3 dalyje arba 1992 m. gegužės 2 d. Europos ekonominės erdvės susitarimo (OL L 1, 1994, p. 3) 53 straipsnio 3 dalyje nustatytas išimtis.

- 4 Remiantis bylos dokumentais ir, konkrečiai kalbant, skundžiamo sprendimo 17 punktu darytina išvada, kad vadinamojoje „atviroje“ mokėjimo sistemoje, kaip antai *MasterCard* sistemoje, su kiekvienu mokėjimu banko kortele yra susiję ne tik mokėjimo sistemos savininkas, bet ir kortelės turėtojas, šią kortelę išdavusi finansų įstaiga, kitaip vadinama „kortelę išdavusiu banku“, prekybininkas ir finansų įstaiga, kuri tam prekybininkui teikia paslaugas, leidžiančias atsiskaityti kortelėmis, kitaip vadinama „aptarnaujančiu banku“.
- 5 Skundžiamo sprendimo 1–44 punktuose išdėstytas ginčijamo sprendimo aplinkybės ir esminius aspektus pagrindiniame ir papildomuose apeliaciniuose skunduose trumpai galima išdėstyti taip.
- 6 Apeliantės valdo ir koordinuoja mokėjimo *MasterCard* ir *Maestro* kortelėmis sistemą, o tai apima būtent sistemos taisyklių nustatymą bei autorizavimo ir kliringo paslaugų teikimą prisijungusioms finansų įstaigoms. Už *MasterCard* ir *Maestro* kortelių išdavimo veiklą ir už narystės sutarčių sudarymą su prekybininkais dėl tų kortelių aptarnavimo atsakingos šios finansų įstaigos.
- 7 Iki 2006 m. gegužės 25 d. visus *MasterCard* mokėjimus organizavo šiai sistemai priklausančios finansų įstaigos, kurioms priklausė ir visos su tuo susijusios teisės. Minėtą dieną Niujorko (JAV) biržoje paskelbtas pradinis viešas akcijų platinimas (toliau – PVAP) ir pradėta prekiauti *MasterCard Inc.* akcijomis, dėl to buvo pakeista *MasterCard* struktūra ir valdymas.
- 8 1992 m. kovo 30 d. ir 1997 m. birželio 27 d. Komisija gavo atitinkamai *British Retail Consortium* (toliau – BRC) ir *EuroCommerce AISBL* (toliau – *EuroCommerce*) skundus dėl *Europay International SA* (toliau – *Europay*), tapusios *MasterCard Europe SPRL*.
- 9 *Europay* pateikė pranešimus Komisijai apie visą mokėjimo sistemą.
- 10 2002 m. balandžio 13 d. Komisija, remdamasi 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17, Pirmojo reglamento, įgyvendinančio [EB 81] ir [EB 82] straipsnius (OL 13, 1962, p. 204; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 3), 19 straipsnio 3 dalimi, paskelbė pranešimą apie savo ketinimą priimti palankų sprendimą dėl tam tikrų *Europay* sistemos taisyklių, neapimančių taisyklių dėl atsarginių tarpbankinių mokesčių.
- 11 Ginčijamame sprendime Komisija konstatavo, kad apeliantės pažeidė EB 81 straipsnį ir Europos ekonominės erdvės susitarimo 53 straipsnį. Šiame sprendime išdėstyti būtent toliau nurodyti argumentai:
 - Tarpbankiniai mokesčiai yra susiję su santykiais tarp kortelę išdavusio ir aptarnaujančio bankų atsiskaitant kortele ir yra kortelę išdavusio banko naudai išskaičiuotos sumos dydžio. Šie mokesčiai neturi būti painiojami su mokesčiais, aptarnaujančio banko taikomais prekybininkams („merchant service charge“ – paslaugos prekybininkams mokestis, toliau – PPM). Ginčijamame sprendime kalbama tik apie DTM, o ne apie dvišalius tarp kortelės išduodančių ir aptarnaujančių bankų nustatytus tarpbankinius mokesčius ar kolektyviai nacionaliniu lygiu nustatytus tarpbankinius mokesčius.
 - Reikia skirti tris skirtingų produktų atvirų banko kortelių sistemų srityje rinkas: visų pirma „tarpsisteminę rinką“, kurioje konkuruoja įvairios kortelių sistemos, antra, „kortelių išdavimo rinką“, kurioje kortelės išduodantys bankai konkuruoja dėl klientų banko kortelių turėtojų, ir galiausiai „kortelių aptarnavimo rinką“, kurioje kortelės aptarnaujantys bankai konkuruoja dėl klientų prekybininkų. Ginčijamame sprendime atitinkama rinka yra iš nacionalinių kortelių aptarnavimo rinkų EEE valstybėse narėse sudaryta rinka.
 - Apeliančių sprendimai, susiję su DTM nustatymu, yra įmonių asociacijos sprendimai, kaip jie suprantami pagal EB 81 straipsnio 1 dalį, nepaisant dėl PVAP padarytų *MasterCard* valdymo ir struktūros pakeitimų.

- DTM išpučia PPM bazę, kuri galėtų būti mažesnė, jei DTM nebūtų ir jei būtų draudžiama korteles išdavusiems bankams vienašališkai po atliktų operacijų nustatyti tarifas, t. y. jei būtų nustatyta taisyklė, kad korteles išdavusiems bankams ir aptarnaujantiems bankams draudžiama nustatyti tarpbankinių mokesčių dydį po to, kai vienas iš korteles išdavusio banko kortelių turėtojų atliko pirkimą su aptarnaujančiuoju banku sutartį sudariusio prekybininko prekybos vietoje ir kai sandoris buvo pateiktas apmokėti (toliau – draudimas *ex post* nustatyti tarifas). Taigi DTM ribojama konkurencija aptarnaujančių bankų nustatomomis nenaudingomis kainomis prekybininkams ir jų klientams.
- DTM negali būti laikomi pagalbiniais apribojimais, nes jie nėra objektyviai būtini, kad veiktų atvira mokėjimo kortelių sistema. Ši sistema gali veikti tik remdamasi kortelių turėtojų atlyginimu korteles išdavusiems bankams, prekybininkų atlyginimu korteles išdavusiems bankams ir mokesčiais sistemoms savininkui, mokamais korteles išdavusių ir aptarnaujančių bankų. Priešingai, nei pagrindinę operaciją įgyvendinti būtini apribojimai, pageidautini apribojimai, kad minėta operacija komerciniu požiūriu būtų sėkminga ar veiksminga, gali būti nagrinėjami remiantis tik EB 81 straipsnio 3 dalimi.
- Dėl reikalavimo, kad *MasterCard* sistemoje būtų aptarnaujamos visos *Maestro* arba *MasterCard* kortelės neatsižvelgiant į tai, koks bankas jas išdavė (toliau – *Honour All Cards Rule*, HACR), pažymėtina, kad panaikintas DTM nesuteiktų laisvės korteles išduodantiems bankams laisvai ir vienašališkai nustatyti tarpbankinius mokesčius, nes šios rizikos būtų galima išvengti nustatant taisyklę, dėl kurios poveikio būtų mažiau ribojama konkurencija, kaip antai draudimą *ex post* nustatyti tarifas.
- Dėl EB 81 straipsnio 3 dalies pažymėtina, kad šioje byloje apeliančių pateiktų ekonominių argumentų, susijusių su DTM vaidmeniu siekiant *MasterCard* sistemos pusiausvyros ir šios sistemos maksimizavimo, iš esmės nepakanka norint įrodyti, kad šie mokesčiai teikia objektyvią naudą. Apeliantės, be kita ko, nepateikė įrodymų, patvirtinančių, kad galima objektyvi nauda kompensuoja DTM neigiamą įtaką prekybininkams ir jų klientams.

Ieškinys Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

- 12 Ši byla buvo pradėta 2008 m. kovo 1 d. Pirmosios instancijos teismo (dabar – Bendrasis Teismas) kanceliarijoje pateiktu pareiškimu, juo apeliančės pareiškė ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo arba, nepatenkinus šio reikalavimo, dėl jo 3–5 ir 7 straipsnių panaikinimo.
- 13 Kaip galima teigti remiantis skundžiamo sprendimo 73 punktu, šiam ieškiniiui pagrįsti apeliančės nurodė keturis ieškinio pagrindus, susijusius su, pirma, EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimu dėl klaidų analizuojant DTM poveikį konkurencijai, antra, EB 81 straipsnio 3 dalies pažeidimu, trečia, EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimu dėl sprendimų, susijusių su DTM, klaidingo pripažinimo įmonių asociacijos sprendimais ir, ketvirta, administracinės procedūros trūkumais ir faktinėmis klaidomis.
- 14 Pareiškimuose įstoti į bylą Bendrajame Teisme BRC, *EuroCommerce* ir Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė pareikalavo atmesti apeliančių ieškinį, o *Banco Santander SA*, *RBS*, *HSBC Bank plc* (toliau – *HSBC*), *BoS*, *LTSB* ir *MBNA Europe Bank Ltd* (toliau – *MBNA*) pateikė reikalavimą, be kita ko, panaikinti ginčijamą sprendimą.
- 15 Skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas atmetė apeliančių ieškinį ir iš esmės nusprendė, kad jos neįrodė, jog ginčijamame sprendime yra teisės arba akivaizdi vertinimo klaida.

Šalių reikalavimai

- 16 Apeliantės Teisingumo Teismo iš esmės prašo:
- panaikinti skundžiamą sprendimą,
 - panaikinti ginčijamą sprendimą ir
 - priteisti iš Komisijos abiejose instancijose patirtas bylinėjimosi išlaidas.
- 17 RBS, HSBC, LBG ir MBNA pateikė atsiliepimus, kuriuose palaiko apeliacinį skundą, o BRC, *EuroCommerce* ir Jungtinė Karalystė palaiko Komisiją tiek, kiek ji iš esmės prašo atmesti apeliacinį skundą ir, nepatenkinus šio prašymo, atmesti ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo.
- 18 RBS ir LBG papildomuose apeliaciniuose skunduose pareikšti reikalavimai iš esmės yra tokie patys kaip ir pagrindiniame apeliaciniame skunde išdėstyti reikalavimai.
- 19 Apeliantės palaiko papildomuose skunduose išdėstytus reikalavimus, o Komisija, palaikoma BRC, prašo juos atmesti.

Dėl papildomų apeliacinių skundų priimtino

- 20 Komisija teigia, kad papildomi apeliaciniai skundai, pateikti atitinkamai RBS ir LBG, yra nepriimti, nes kiekvienas jų išdėstytas tame pačiame dokumente, kaip šių šalių pateiktas atsiliepimas į pagrindinį apeliacinį skundą.
- 21 Komisija atkreipia dėmesį, kad Teisingumo Teismo procedūros reglamento, įsigaliojusio 2012 m. lapkričio 1 d., 176 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad papildomas apeliacinis skundas turi būti pateiktas kaip atskiras dokumentas, skirtingas nei atsiliepimas į apeliacinį skundą.
- 22 Vis dėlto reikia pažymėti, kad elektronines apeliacinių skundų versijas, kurias atitinkamai pateikė RBS ir LBG, Teisingumo Teismo kanceliarija gavo 2012 m. spalio 31 d., o atitinkamai po dviejų ir penkių dienų gauti ir originalai.
- 23 Todėl, neatsižvelgiant į tai, ar taikoma 2012 m. lapkričio 1 d. įsigaliojusio Procedūros reglamento 57 straipsnio 7 dalis, ar iki šios datos galiojusio Procedūros reglamento 37 straipsnio 6 dalis, reikia pripažinti, kad papildomi apeliaciniai skundai buvo teisėtai pateikti 2012 m. spalio 31 d.
- 24 Tačiau 2012 m. spalio 31 d. galiojusiame Procedūros reglamente nėra jokios nuostatos, kuri būtų lygiavertė Komisijos nurodytai minėto 176 straipsnio 2 daliai. Todėl papildomi apeliaciniai skundai negali būti laikomi nepriimtinais dėl to, kad pateikti atsiliepimuose į pagrindinį apeliacinį skundą.
- 25 Konkretesni Komisijos prieštaravimai dėl priimtino bus išnagrinėti analizuojant su tuo susijusius pagrindus.
- 26 Dėl pagrindinio apeliacinio skundo pažymėtina, kad nors Komisija visų pirma pabrėžia, kad šis apeliacinis skundas „iš esmės“ yra nepriimtinas, ši institucija iš tikrųjų konkrečiai teigia, kad nepriimtinos tam tikros šio apeliacinio skundo dalys, tačiau neteigia, kad jis yra nepriimtinas visas. Todėl šias konkrečias išimtis reikia analizuoti nagrinėjant su jomis susijusio apeliacinio skundo pagrindus.

Dėl esmės

- 27 Pagrindiniame apeliaciniame skunde ir papildomuose apeliaciniuose skunduose apeliantės ir RBS bei LBG kaltina Bendrąjį Teismą, kad šis padarė teisės klaidų, iš esmės nusprendęs, jog:
- keli ieškinio pirmojoje instancijoje priedai yra nepriimtini (pagrindinio apeliacinio skundo trečiasis pagrindas),
 - Komisija nepadarė klaidos, kai nusprendė, kad mokėjimo sistema *MasterCard* yra „įmonių asociacija“, kaip tai suprantama pagal EB 81 straipsnį, nepaisant dėl PVAP padarytų pakeitimų (pagrindinio apeliacinio skundo antrasis pagrindas),
 - ginčijamame sprendime pakankamai įrodyta, kad DTM riboja konkurenciją (RBS papildomas apeliacinis skundas ir LBG papildomo apeliacinio skundo pirmasis pagrindas),
 - DTM negali būti laikomi objektyviai reikalingais *MasterCard* sistemai veikti (pagrindinio apeliacinio skundo pirmasis pagrindas),
 - Komisija nepadarė klaidos, kai nusprendė, kad apeliantės neįrodė, jog DTM atitinka EB 81 straipsnio 3 dalyje nustatytas sąlygas (LBG papildomo apeliacinio skundo antrasis pagrindas).
- 28 Pagrindinio apeliacinio skundo pirmasis pagrindas ir RBS papildomas apeliacinis skundas bei LBG papildomo apeliacinio skundo pirmasis pagrindas susiję su klausimu, ar Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai pritarė ginčijamame sprendime padarytai išvadai, kad siekiant nustatyti DTM taikomas EB 81 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas draudimo principas. Kad būtų galima nagrinėti šiuos pagrindus, reikia visų pirma išnagrinėti pagrindinio apeliacinio skundo trečiąjį pagrindą. Kadangi pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo ir RBS papildomo apeliacinio skundo bei LBG papildomo apeliacinio skundo pirmojo pagrindo nagrinėjimas taptų perteklinis, jei pagrindinio apeliacinio skundo antrasis pagrindas būtų pagrįstas, po to reikia išnagrinėti šį antrąjį pagrindą.

Dėl pagrindinio apeliacinio skundo trečiojo pagrindo, susijusio su teisės klaida dėl tam tikrų ieškinio pirmojoje instancijoje priedų priimtino

Skundžiamas sprendimas

- 29 Dėl Bendrajam Teismui pateikto nagrinėti kaltinimo, susijusio su Komisijos per procedūrą, kuriai pasibaigus priimtas ginčijamas sprendimas, atliktu apeliančių pateiktų ekonominių įrodymų nagrinėjimu, šis teismas skundžiamo sprendimo 183 punkte pažymėjo, jog apeliantės kaltina Komisiją, kad ši jų nenagrinėjo ir į juos neatsakė. Skundžiamo sprendimo 185 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad šis kaltinimas „ieškinyje paminėtas labai glaustai, o jį grindžiantys argumentai iš tikrųjų išdėstyti prieduose A.13 <...> A.15, parengtuose atskirų ekspertų, kuriuose išdėstyti per administracinę procedūrą pateikti ekonominiai įrodymai ir į kuriuos ieškovės daro bendrą nuorodą“.
- 30 Skundžiamo sprendimo 186–188 punktuose nustatyta:
- „186<...> 52–54 punktuose ieškovės tik nurodo, kad jos per administracinę procedūrą pateikė esminius ekonominius argumentus, kurių Komisija nenagrinėjo arba juos iškraipė, ir kad „[jų] ekonomistų išvados“ grindžiamas jų teisinis vertinimas, pagal kurį Komisija „iš tikrųjų neteisingai nusprendė, jog tarpbankiniai mokesčiai riboja konkurenciją, skyrė daugiausia dėmesio tarpbankinių mokesčių (ar jų dydžio skirtumų) įtakai [PPM], nenagrinėjo kortelių turėtojų

mokesčių poveikio, ginčydama, kad mechanizmas [turėjo] nustatyti tokį tarpbankinių mokesčių lygį, kuris maksimizuotų operacijų skaičių, ir neatsižvelgdama į tai, kad tai darė teigiamą poveikį vartotojų gerovei.“

187 Todėl reikia konstatuoti, kad nors ieškinyje nurodytas ieškovių kaltinimas, jame nepateikiami jį galintys pagrįsti argumentai.

188 Todėl Komisija teisingai nurodo, kad ieškinio tekste nėra pakankamai informacijos, kad Bendrasis Teismas galėtų atlikti savo kontrolę, o ji pasirengtų gynybai.“

31 Ieškinio pirmojoje instancijoje ketvirtojo pagrindo pirmoje dalyje, kuri išdėstyta to ieškinio 111–130 punktuose ir kuri susijusi su apeliančių teisės į gynybą pažeidimu, apeliančės apkaltino Komisiją būtent dėl „nepakankamo laiško, kuriame išdėstomos faktinės aplinkybės, aiškumo“, kuri Komisija joms atsiuntė 2007 m. kovo 23 d., t. y. po 2006 m. lapkričio 14 ir 15 d. įvykusios apklausos. Šiuo klausimu skundžiamo sprendimo 278 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad „ieškovės savo argumentus ieškinyje pateikia labai glaustai“. To paties sprendimo 280 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad dėl to, jog apeliančės daro tik bendrą nuorodą į ieškinio pirmojoje instancijoje A.20 priedą, į šį priedą nereikia atsižvelgti.

32 Skundžiamo sprendimo 189 ir 282 punktuose Bendrasis Teismas kaip nepriimtinus atmetė kaltinimus, atitinkamai susijusius su Komisijos atliktu apeliančių pateiktų ekonominių įrodymų nagrinėjimu ir nepakankamu laiško, kuriame išdėstytos faktinės aplinkybės, aiškumu.

Šalių argumentai

33 Apeliančės teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidų dėl tam tikrų ieškinio pirmojoje instancijoje priedų priimtino. Apeliančių teigimu, priešingai, nei reikalaujama pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 52 straipsnio 1 dalį, nėra jokio teisinio pagrindo, kuriuo remdamasis Bendrasis Teismas galėtų šitaip apriboti teisę kreiptis į teismą.

34 Be to, net jei Bendrasis Teismas turėtų tokius įgaliojimus, jis vis tiek padarė teisės klaidą nusprendęs, kad šioje byloje reikia taikyti tokį ribojimą. Skundžiamo sprendimo 188–189 ir 278 punktuose Bendrasis Teismas taip pat padarė vertinimo klaidą nusprendęs, kad tam tikruose apeliančių kaltinimuose nėra pakankamai tikslios informacijos, kad su jais susiję priedai galėtų būtų laikomi priimtinais. Bendrasis Teismas turėjo padaryti išvadą, kad ieškinio pirmojoje instancijoje 52–54 ir 122 punktai yra pakankamai tikslūs, kiek tai susiję su pateiktais kaltinimais ir argumentais, ir kad dėl šios priežasties to ieškinio A.13–A.15 ir A.20 priedai yra priimtini. Be to, skundžiamo sprendimo 219 punkte Bendrasis Teismas nepriėmė sprendimo dėl klausimo, ar to ieškinio A.13 ir A.14 priedai turi būti atmesti, neatsižvelgiant į aplinkybę, kad šio sprendimo 185–189 punktuose jis atmetė argumentą, kuriame daroma nuoroda į tuos pačius priedus. Šiuo klausimu apeliančės konkrečiai teigia, kad turėjo pakakti aplinkybės, jog jos nurodė, pirma, konkrečius ieškinio punktus, kuriuos nori papildyti priedais, ir, antra, atitinkamus priedus.

35 Šiomis aplinkybėmis apeliančės taip pat ginčija skundžiamo sprendimo 190 punkte išdėstytą teiginį, kad dėl to, jog jų kaltinimas gali būti suprastas kaip priekaištas Komisijai, kad „ji neatsižvelgė į ekonominius argumentus, kurie tariamai įrodo DTM naudą *MasterCard* mokėjimo sistemai, kortelių turėtojams ar bendrai vartotojui, [šis kaltinimas] nėra reikšmingas nagrinėjant ieškinio pagrindą, susijusį su EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimu“.

36 Pasak Komisijos, pagrindinio apeliacinio skundo trečiajame pagrinde išdėstytas ieškovių argumentai yra neaiškūs. Pirma, jos teigia, kad nėra teisinio pagrindo, pagrindžiančio Bendrojo Teismo taikomą ribojimą, ir kad taip kliudoma pasinaudoti teise kreiptis į teismą. Antra, jos teigia, kad ieškinio

pirmojoje instancijoje prieduose išdėstyti argumentai ieškinyje buvo pakankamai apibendrinti, o tai yra nepriimtinas faktinių aplinkybių klausimas. Beje, apeliančės nepaaiškina, kuo skundžiamo sprendimo rezultatas būtų skyręsis, jei Bendrasis Teismas būtų atsižvelgęs į aptariamus priedus.

- 37 RBS ir HSBC neišreiškė nuomonės dėl apeliacinio skundo trečiojo pagrindo. LBG ir MBNA palaiko šį apeliacinio skundo pagrindą, tačiau nepateikia jokių konkrečių argumentų. BRC ir *EuroCommerce* trumpai ginčija šį pagrindą. Jungtinė Karalystė prašo jį atmesti, tačiau nepateikia jokio konkretaus argumento.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 38 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnį, Bendrajam Teismui taikomą pagal to paties statuto 53 straipsnio pirmą pastraipą, ir Bendrojo Teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktą pareiškime turi būti nurodytas ginčo dalykas ir pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka.
- 39 Remiantis Teisingumo Teismo praktika darytina išvada, kad „pagrindų santrauka“, kuri, remiantis šiais straipsniais, turi būti nurodyta visuose pareiškimuose, reiškia, kad pareiškime turi būti nurodyta pagrindo, kuriuo grindžiamas ieškinys, esmė (žr. Sprendimą *Fives Lille Cail ir kt. / Haute Autorité*, 19/60, 21/60, 2/61 et 3/61, EU:C:1961:30, 588 ir Sprendimo *Grifoni / CEEA*, C-330/88, EU:C:1991:95, 18 punktą).
- 40 Taigi tam, kad ieškinys Bendrajame Teisme būtų priimtinas, būtina, kad svarbiausios faktinės ir teisinės aplinkybės, kuriomis jis grindžiamas, būtų bent jau trumpai, bet nuosekliai ir suprantamai nurodytos pačiame ieškinio tekste. Nors ieškinio turinys konkrečiais klausimais gali būti pagrįstas ir papildytas pateikiant nuorodas į prie jo pridėtų dokumentų ištraukas, bendra nuoroda į kitus dokumentus, netgi ieškinio priedus, negali kompensuoti pagrindinių teisinių argumentų, kurie pagal anksčiau nurodytas nuostatas turi būti nurodyti pačiame ieškinyje, nebuvimo (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 94–100 punktus ir Sprendimo *Versalis / Komisija*, C-511/11 P, EU:C:2013:386, 115 punktą).
- 41 Iš tiesų, siekiant užtikrinti teisinį saugumą ir gerą teisingumo vykdymą, ieškovės nurodomų pagrindų santrauka turi būti pakankamai aiški ir tiksli, kad atsakovė galėtų pasirengti gynybai, o jurisdikciją turintis teismas – priimti sprendimą dėl ieškinio (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Grifoni / CEEA*, EU:C:1991:95, 18 punktą). Taigi Bendrasis Teismas neprivalo prieduose ieškoti ir nustatyti pagrindų, kuriuos galėtų pripažinti pagrindžiančiais ieškinį (žr. Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija*, EU:C:2005:408, 97 ir 100 punktus). Analogiški reikalavimai taikomi tuo atveju, kai tam tikras Bendrajame Teisme nurodytas pagrindas grindžiamas tam tikru argumentu (žr. Sprendimo *Versalis / Komisija*, EU:C:2013:386, 115 punktą).
- 42 Tokiomis aplinkybėmis ieškovės nepagrįstai teigia, kad nėra teisinio pagrindo, kuriuo būtų galima pagrįsti Bendrojo Teismo požiūrį į tai, ar galima atsižvelgti į jam pateiktų priedų turinį.
- 43 Dėl šio sprendimo 34 punkte išdėstytų argumentų reikia iš karto pažymėti, kad, kaip galima teigti remiantis skundžiamo sprendimo 189 ir 282 punktais, Bendrasis Teismas pripažino, jog priimtini yra ne aptariamieji priedai, kaip teigia apeliančės, o du kaltinimai, kurie, nors buvo išdėstyti ieškinyje pirmojoje instancijoje, Bendrojo Teismo nuomone, nebuvo papildyti pakankamai tikslia informacija, kad teismas galėtų atlikti kontrolę, o priešinga šalis – pasirengti gynybai. Taigi šiuo atveju apeliančės klaidingai aiškina skundžiamą sprendimą.

- 44 Būtent remdamosi šiuo klaidingu aiškinimu apeliantės nurodo aplinkybę, kad skundžiamo sprendimo 219 punkte, kuriame nagrinėjamas ieškinio pirmojoje instancijoje antrasis pagrindas, Bendrasis Teismas nepriėmė sprendimo dėl klausimo, ar šio ieškinio A.13 ir A.14 priedai turi būti atmesti, kartu atmetant ir to paties sprendimo 185–189 punktuose išdėstytą argumentą, kuriame daroma nuoroda į tuos pačius priedus.
- 45 Be to, šiame apeliaciniame skunde ieškovės neteigė ir juo labiau neįrodė, kad skundžiamo sprendimo 186 ir 278 punktuose Bendrasis Teismas iškraipė atitinkamų ieškinio pirmojoje instancijoje dalių turinį ar apimtį ir paskui padarė išvadą, kad tos dalys buvo netinkamai suformuluotos, jog atitiktų Bendrojo Teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktą, ir kad negali būti atsižvelgta į priedus, kuriuose kalbama apie tas ieškinio dalis.
- 46 Kadangi, kaip galima teigti remiantis šio sprendimo 35 punktu, apeliantės ginčija skundžiamo sprendimo 190 punktą, jų argumentą reikia atmesti kaip nereikšmingą, nes tame punkte kalbama apie perteklinį skundžiamo sprendimo motyvą, kaip galima teigti remiantis tuo, kad žodžių junginys „be to“ vartojamas kaip įžanginis.
- 47 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia atmesti visą apeliacinio skundo trečiąjį pagrindą.

Dėl pagrindinio apeliacinio skundo antrojo pagrindo, susijusio su teisės klaida ir (arba) nepakankamu motyvavimu, kiek tai susiję su klausimu, ar „MasterCard“ yra įmonių asociacija, vertinimu

- 48 Visų pirma reikia priminti, kad skundžiamo sprendimo 259 punkte Bendrasis Teismas nusprendė:

„Reikia konstatuoti, kad, atsižvelgiant į du pirmiau minėtus elementus, t. y. į bankų galios priimti sprendimus [*MasterCard*] viduje išlaikymą po PVAP bei minėtos organizacijos ir bankų interesų bendrumą DTM klausimu, Komisija šioje byloje pagrįstai galėjo nuspręsti, kad, nepaisant pasikeitimų po [PVAP], *MasterCard* ir toliau buvo bankų [narių] elgesio koordinavimo institucinė forma. Todėl [*MasterCard*] organų priimamus sprendimus, kuriais nustatomi DTM, ji teisingai laikė įmonių asociacijos sprendimais.“

Šalių argumentai

- 49 Pasak apeliančių, nusprendęs, kad, nepaisant dėl PVAP padarytų jos sandaros ir valdymo pakeitimų, *MasterCard* yra įmonių asociacija, kai priima su DTM susijusius sprendimus, Bendrasis Teismas, padarė teisės klaidą ir (arba) nepakankamai motyvavo skundžiamą sprendimą.
- 50 Visų pirma tariami *MasterCard* ir bankų narių interesų bendrumas bei šių bankų galia priimti sprendimus po PVAP kitais klausimais nei DTM, yra, pasak apeliančių, nepakankami siekiant pagrįsti požiūrį, kad *MasterCard* yra įmonių asociacija, kai priima su DTM susijusius sprendimus. Apeliantės iš tiesų pažymi, kad, remiantis Teisingumo Teismo praktika, organizacija negali būti kvalifikuojama kaip įmonių asociacija pagal EB 81 straipsnio 1 punktą, jei, pirma jos nesudaro dauguma tų įmonių atstovų ir, antra, kai pagal nacionalinės teisės aktus reikalaujama, kad priimdama sprendimus ji siektų skirtingų tikslų nei tų įmonių tikslai. Tačiau po PVAP, pirma, *MasterCard* valdyba buvo sudaryta iš reikšmingos daugumos asmenų, neturinčių jokio ryšio su kokia nors finansų įstaiga. Antra, *MasterCard* yra atskiras komercinis subjektas nuo bankų, kurie yra jos klientai; jis siekia savo komercinių tikslų ir jį valdo direktorių valdyba, kuri teisėtai įpareigota veikti laikydamasi patikėtinio įsipareigojimų *MasterCard* akcininkams.
- 51 Taip pat po PVAP bankų narių išlaikyta teisė priimti sprendimus kitais klausimais nei DTM akivaizdžiai neturi reikšmės *MasterCard* kvalifikuojant kaip įmonių asociaciją, kai ji priima sprendimus dėl DTM. Net jeigu po PVAP *MasterCard* vis dar galėtų būti kvalifikuojama kaip įmonių asociacija, kai priima sprendimus kitais klausimais, nei DTM, toks kvalifikavimas neturėtų reikšmės nustatant, ar taip

yra ir tuo atveju, kai ji priima sprendimus dėl DTM. Apeliantės priduria, kad išlaikytos bankų narių teisės priimti sprendimus kitais klausimais nei DTM nepakankamumą patvirtina skundžiamo sprendimo 249 punkte vartojamas žodis „panašu“, kuris aiškiai nurodo, kad su faktinėmis aplinkybėmis susijusi informacija nebuvo pakankama net pagrįsti teiginį, kad *MasterCard* yra įmonių asociacija, kai priima sprendimus dėl kitų klausimų nei DTM.

- 52 Tariamasis *MasterCard* ir bankų narių interesų bendrumas dėl didelių DTM nustatymo ar išlaikymo taip pat neturi reikšmės ir bet kuriuo atveju yra nepakankamas, kad *MasterCard* būtų galima kvalifikuoti kaip įmonių asociaciją. Skundžiamo sprendimo 251 punkte minėtame Sprendime *Verband der Sachversicherer / Komisija* (45/85, EU:C:1987:34) nepagrindžiamas požiūris, kad interesų bendrumas yra reikšmingas veiksnys vertinant, ar egzistuoja įmonių asociacija. Net jeigu tariamas šių bankų ir *MasterCard* interesų bendrumas yra reikšmingas veiksnys nustatant, ar *MasterCard* yra įmonių asociacija, kai ji priima sprendimus dėl DTM, šis veiksnys yra nepakankamas, kad būtų galima daryti tokią išvadą. Iš tiesų, pirma, apie įmonių asociacijos, kaip ji suprantama pagal EB 81 straipsnio 1 dalį, egzistavimą negalima spręsti remiantis paprasčiausia aplinkybe, kad kotiruojama bendrovė taip pat gali atsižvelgti į savo klientų interesus, kai priima sprendimus. Kita vertus, kalbant apskritai, sprendimo, kad egzistuoja įmonių asociacija, priėmimas remiantis paprasčiausia aplinkybe, jog dvi ar kelios įmonės gali turėti bendrą ekonominį interesą, tik tam, kad būtų galima taikyti konkurencijos teisę, gali privesti prie absurdiškų ir nepageidaujamų teisinių pasekmių, visų pirma koncentruotose rinkose.
- 53 Galiausiai apeliantės teigia, kad net remiantis interesų bendrumo kriterijumi negalima pritarti Komisijos teiginiui. Šiuo klausimu jos kaltina Bendrąjį Teismą, kad šis tik tvirtino, jog kortelės aptarnaujantys subjektai paprastai DTM perkelia prekybininkams, ir taip neišnagrinėjo, ar Komisijos teiginys, kad aptarnaujantys bankai suinteresuoti dideliais DTM, yra pagrįstas kokiu nors įrodymu.
- 54 Komisija iš esmės teigia, kad šio sprendimo 50–52 punktuose pateikta argumentų santrauka, išskyrus su Sprendimo *Verband der Sachversicherer / Komisija* (EU:C:1987:34) aiškinimu susijusius argumentus, siekiama paneigti Bendrojo Teismo atliktą faktinių aplinkybių vertinimą, todėl ji yra nepriimtina. Pateikdama atsakymą dėl esmės Komisija priduria, kad dėl to, jog pagrindinio apeliacinio skundo antrasis pagrindas yra nepakankami motyvuotas, tas pagrindas neargumentuotas.
- 55 Jungtinė Karalystė teigia, kad šio sprendimo 53 punkte minėtas argumentas yra nepriimtinas, nes šiuo argumentu tik ginčijamas pirmojoje instancijoje atliktas faktinių aplinkybių vertinimas.
- 56 Dėl esmės Komisija teigia, kad remiantis teismų praktika *MasterCard* gali būti kvalifikuojama kaip įmonių asociacija po PVAP, o DTM – kaip tokios asociacijos sprendimas. Šiuo klausimu, ji be kita ko, teigia, kad atsižvelgdamas į aplinkybes Sąjungos teismas, priimdamas sprendimą, jog egzistuoja įmonių asociacija, naudojosi daugybe kriterijų, kurių sąrašas neišsamus. Šiuo atveju *MasterCard* nariai yra išimtinai kortelės išduodantys ir jas aptarnaujantys bankai, kurie apribojo savo komercinę laisvę deleguodami tam tikrų sprendimų priėmimą bendram organui, t. y. *MasterCard* pasaulinei valdybai arba jos atstovams, kurie jiems nustato DTM dydį. Pasak Komisijos, „*MasterCard* daromas keistas atskyrimas dėl interesų bendrumo vaidmens“ yra nepagrįstas.
- 57 RBS, HSBC, LBG ir MBNA pritaria pagrindinio apeliacinio skundo antrajam pagrindui. HSBC, be kita ko, teigia, kad teisinių kriterijų, kuriuos Teisingumo Teismas nuolat taiko identifikuojamas įmonių asociaciją, ypač aplinkybės, kad asociaciją kontroliuoja jos narių atstovai ir ji veikia išimtinai dėl jų interesų, šioje byloje nėra. LBG, be kita ko, teigia, kad Bendrojo Teismo nepagrįstai naudojamas interesų bendrumo kriterijus yra gerokai platesnis nei „siekių suderinimo“ kriterijus, taikomas siekiant nustatyti, ar yra susitarimas, kuriam taikomas EB 81 straipsnis, nes šis kriterijus tenkinamas net nesant jokio slapto susitarimo.
- 58 BRC, *EuroCommerce* ir Jungtinė Karalystė ginčija argumentus, pateiktus pagrindinio apeliacinio skundo antrajam pagrindui pagrįsti. Šiuo klausimu *EuroCommerce*, be kita ko, teigia, kad įmonių asociacijos, kuri sudarė *MasterCard* iki PVAP, sprendimas tebegalioja, todėl nei Komisija, nei Bendrasis Teismas

neturėtų nagrinėti, ar po PVAP *MasterCard* tebėra įmonių asociacija. Jungtinė Karalystė mano, kad šiam pagrindui taikomas pernelyg formalus požiūris, palyginti su kitomis aktų, kuriems taikomas EB 81 straipsnis, kategorijomis. Pasak šios valstybės narės, esminė sąlyga dėl koordinuotų veiksmų šiuo atveju aiškiai tenkinama.

Teisingumo Teismo vertinimas

– Dėl priimtumo

- 59 Kai pagrindinio apeliacinio skundo antrajame pagrinde apeliantės, be kita ko, teigia, kad skundžiamas sprendimas yra nepakankamai motyvuotas, iš tikrųjų jos apsiriboja teiginiu, kad Bendrasis Teismas neatsižvelgė į „įmonių asociacijos“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal EB 81 straipsnio 1 dalį. Todėl, kadangi šis pagrindas susijęs su tariamu to sprendimo motyvavimo nepakankamumu, jis turi būti atmestas kaip nepriimtinas.
- 60 Taip pat reikia pritarti Jungtinės Karalystės pareikštam prieštaravimui dėl priimtumo, išdėstytam šio sprendimo 55 punkte. Šiuo klausimu reikia priminti, kad remiantis SESV 256 straipsniu ir Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirma pastraipa galima teigti, jog tik Bendrasis Teismas turi jurisdikciją, pirma, nustatyti faktines aplinkybes, išskyrus atvejus, kai jo išvados iš esmės neatitinka jam pateiktų bylos dokumentų, ir, antra, šias faktines aplinkybes vertinti. Tačiau Bendrajam Teismui konstatavus ar įvertinus faktines aplinkybes, remiantis SESV 256 straipsniu, Teisingumo Teismas turi jurisdikciją patikrinti šių faktinių aplinkybių teisinę kvalifikaciją ir teises išvadas, kurias Bendrasis Teismas padarė jomis remdamasis (žr., be kita ko, Sprendimo *General Motors / Komisija*, C-551/03 P, EU:C:2006:229, 51 punktą ir Sprendimo *Evonik Degussa / Komisija*, C-266/06 P, EU:C:2008:295, 72 punktą). Tuo remiantis darytina išvada, kad tiek, kiek šio sprendimo 53 punkte išdėstyta argumentu apeliantės siekia, jog Teisingumo Teismas iš naujo įvertintų Bendrojo Teismo konstatuotas faktines aplinkybes, jų argumentas turi būti atmestas kaip nepriimtinas.
- 61 Dėl likusios dalies ir tiek, kiek šio sprendimo 50–52 punktuose išdėstyti argumentai susiję su teisės klaida dėl vertinimo, kad *MasterCard* yra įmonių asociacija, reikia pažymėti, kad, priešingai, nei teigia Komisija, apeliantės iš esmės neapsiriboja pirmojoje instancijoje atlikto faktinių aplinkybių vertinimo ginčijimu, o kaip svarbiausius pateikia teisės klausimus, kurie apeliacinio skundo stadijoje yra priimtini.

– Dėl esmės

- 62 Nepažeidžiant ūkio subjektų teisės ir siekiant protingai, tačiau savarankiškai prisitaikyti prie konstatuoto arba tikėtino konkurentų elgesio (žr. Sprendimo *Suiker Unie ir kt. / Komisija*, 40/73 à 48/73, 50/73, 54/73 à 56/73, 111/73, 113/73 ir 114/73, EU:C:1975:174, 174 punktą; Sprendimo *Ahlström Osakeyhtiö ir kt. / Komisija*, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 ir C-125/85–C-129/85, EU:C:1993:120, 71 punktą ir Sprendimo *Asnef-Equifax ir Administración del Estado*, C-238/05, EU:C:2006:734, 53 punktą ir nurodytą teismų praktiką), EB 81 straipsnyje apimamas bet kokios formos įmonių bendradarbiavimas ir slapti veiksmai, įskaitant kolektyvinės struktūros ar bendro organo, kaip antai asociacijos, pasitelkimą, kuriais siekiama sukelti šia nuostata norimą pašalinti poveikį (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Nederlandse Vereniging voor de fruit en groentenimporthandel ir Frubo / Komisija*, 71/74, EU:C:1975:61, 30 punktą; Sprendimo *van Landewyck ir kt. / Komisija*, 209/78–215/78 ir 218/78, EU:C:1980:248, 88 punktą ir Sprendimo *Eurofer / Komisija*, C-179/99 P, EU:C:2003:525, 23 punktą).
- 63 Taigi remiantis tvirtai nusistovėjusia teismų praktika galima teigti, kad EB 81 straipsnyje „suderintų veiksmų“ sąvoka atskiriama nuo „įmonių susitarimų“ bei „įmonių asociacijų sprendimų“ sąvokos tik dėl to, kad ši nuostata apimtų įvairias įmonių veiksmų rinkoje derinimo formas (žr., be kita ko, Sprendimo

Imperial Chemical Industries / Komisija, 48/69, EU:C:1972:70, 64 punktą; Sprendimo *Komisija / Anic Participazioni*, C-49/92 P, EU:C:1999:356, 112 punktą ir Sprendimo *Asnef-Equifax ir Administración del Estado*, EU:C:2006:734, 32 punktą) ir taip būtų neleidžiama įmonėms išvengti konkurencijos taisyklių taikymo vien dėl formos, kurią taikydamos jos koordinuoja savo veiklą.

- 64 Šioje byloje, kaip galima teigti remiantis būtent skundžiamo sprendimo 238 straipsniu, yra aišku, kad iki PVAP *MasterCard* galėjo būti laikoma „įmonių asociacija“, kaip tai suprantama pagal EB 81 straipsnį. Remiantis tuo pačiu punktu taip pat galima daryti išvadą, kad ieškinio pirmojoje instancijoje trečiajame pagrinde apeliančės kaltino Komisiją konkrečiai tuo, kad ji neatsižvelgė į po PVAP padarytus *MasterCard* struktūros ir valdymo pakeitimus. Tokiomis aplinkybėmis, kaip galima teigti remiantis skundžiamo sprendimo 244 punktu, ieškinio Bendrajame Teisme trečiasis pagrindas buvo susijęs su klausimu, ar po PVAP padarytų pakeitimų *MasterCard* vis dar galėjo būti laikoma „bankų veiksmų koordinavimo institucine forma“.
- 65 Būtent šiomis aplinkybėmis reikia išnagrinėti argumentus, pateiktus pagrindinio apeliacinio skundo antrajame pagrinde.
- 66 Atsižvelgiant į skundžiamo sprendimo 259 punktą darytina išvada, kad remdamasis, pirma, bankų galios priimti sprendimus *MasterCard* viduje išsaugojimu ir, antra, minėtos organizacijos ir bankų interesų bendrumu DTM klausimu Bendrasis Teismas atmetė skundžiamo sprendimo 238 punkte išdėstytus apeliančių argumentus, kuriuose iš esmės teigiama, kad po PVAP padarytų *MasterCard* struktūros ir veikimo pakeitimų pasekmė yra tai, kad ginčijamo sprendimo priėmimo momentu ši organizacija nebegalėjo būti laikoma „įmonių asociacija“ pagal EB 81 straipsnį.
- 67 Konkrečiau kalbant apie šio sprendimo 51 ir 52 punktuose išdėstytą argumentų santrauką, reikia pažymėti, kad abu elementai, į kuriuos Bendrasis Teismas sukoncentravo savo analizę nagrinėdamas ieškinio pirmojoje instancijoje trečiąjį pagrindą, turi būti aiškinami kartu. Iš tiesų, kaip galima teigti remiantis skundžiamo sprendimo 238 punktu, apeliančė teigė, pirma, kad po PVAP bankai nebekontroliuoja *MasterCard* ir kad ši vienašališkai priima sprendimus dėl DTM. Antra, remiantis to paties sprendimo 239 punktu, darytina išvada, jog Komisija buvo kaltinama neįrodžiusi, kad *MasterCard* ir toliau paisė šių bankų interesų ar veikė jų vardu, o ne *MasterCard Inc.* akcininkų vardu.
- 68 Šiuo klausimu skundžiamo sprendimo 245–249 punktuose atlikdamas savarankišką faktinių aplinkybių tyrimą Bendrasis Teismas visų pirma iš esmės konstatavo, kad nors ginčijamo sprendimo priėmimo dieną *MasterCard* priklausantys bankai nedalyvavo šios organizacijos organų sprendimų dėl DTM priėmimo procese, „*MasterCard* Europoje ir toliau veikė kaip įmonių asociacija, kurioje bankai buvo ne tik teikiamų paslaugų klientai, bet ir kolektyviai ir decentralizuotai dalyvavo priimant esminius sprendimus“. Dėl šio aspekto reikia pažymėti, kad, nepaisant Bendrojo Teismo netinkamai vartojamo termino „panašu“, remiantis kartu aiškinamais skundžiamo sprendimo 245–249 punktais darytina išvada, kad Bendrasis Teismas iš tikrųjų patikrino, ar ginčijamo sprendimo priėmimo momentu bankai po PVAP ir toliau turėjo kolektyvinę sprendimų priėmimo galią dėl tam tikrų mokėjimo organizacijos *MasterCard* veikimo esminių aspektų, o tai rodo visišką PVAP pasekmių reliatyvumą. Antra, skundžiamo sprendimo 250–258 punktuose Bendrasis Teismas taip pat iš esmės konstatavo, kad Komisija pagrįstai galėjo nuspręsti, kad DTM atspindėjo bankų interesus, nes šiuo klausimu *MasterCard*, jos akcininkų ir bankų interesai buvo bendri.
- 69 Kartu paimti šie du elementai, kurių santrauka pateikta skundžiamo sprendimo 259 punkte, paaiškina priežastį, dėl kurios, pasak Bendrojo Teismo, *MasterCard* nustatomi DTM toliau veikė, nepaisant po PVAP atliktų pakeitimų, kaip „bankų veiksmų koordinavimo institucinė forma“. Iš tiesų, remiantis logika, kurios Bendrasis Teismas laikėsi skundžiamame sprendime, kadangi *MasterCard* ir *MasterCard Inc.* akcininkų interesai sutapo, kiek tai susiję su DTM nustatymu, bankai nariai galėjo deleguoti šių mokesčių nustatymą, o visais kitais atžvilgiais – išlaikyti galią priimti sprendimus.

- 70 Beje, kartu aiškinant skundžiamo sprendimo 238–260 punktus, ypač šio sprendimo 243–245, 249 ir 259 punktus, galima teigti, kad nagrinėdamas, ar institucinė bendradarbiavimo forma, kurią taikė *MasterCard* iki PVAP, po šio įvykio nustojo veikusi, Bendrasis Teismas, remdamasis ginčijamo sprendimo priėmimo metu buvusiomis faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis, savarankiškai nustatė, kad abu aptariamai kriterijai yra reikšmingi, o jo vertinimas buvo susijęs su platesniu, nei jam pateikta nagrinėti, faktinių aplinkybių spektru.
- 71 Konkrečiai Bendrasis Teismas nusprendė, kad šioje byloje interesų bendrumas turi reikšmės, ir šiuo tikslu jis ne tik rėmėsi teoriniu bankų ir *MasterCard* interesų sutapimu, bet ir savarankiškai vertindamas faktus atsižvelgė į konkrečias faktines aplinkybes, dėl kurių nepateiktas joks pareiškimas dėl iškraipymo, būtent, pirma, kaip galima teigti remiantis skundžiamo sprendimo 238 ir 239 punktuose išdėstytais šalių argumentais, į tai, kad buvo žinoma, jog iki PVAP *MasterCard* veikė bankų interesais, antra, kaip galima teigti remiantis to sprendimo 256 punktu, į po PVAP konstatuotus pasikeitimus, kurie rodo, jog nustatydamas DTM dydį ši organizacija faktiškai ir toliau atsižvelgia į konkrečius bankų interesus, ir, trečia, kaip galima teigti remiantis to paties sprendimo 258 punktu, į aplinkybę, kad *MasterCard* akcininkai neprieštarauja bankų interesams.
- 72 Tokiomis sąlygomis Bendrasis Teismas, atsižvelgdamas į konkrečias bylos aplinkybes ir jam pateiktus argumentus, galėjo nuspręsti, kad tiek išlikusi bankų galia priimti sprendimus po PVAP kitais klausimais nei DTM, tiek *MasterCard* ir bankų narių interesų bendrumas yra reikšmingas ir pakankamas nagrinėjant klausimą, ar po PVAP *MasterCard* vis dar galėjo būti laikoma „įmonių asociacija“, kaip tai suprantama pagal EB 81 straipsnį.
- 73 Dėl skundžiamo sprendimo 251 punkte daromos nuorodos į Sprendimą *Verband der Sachversicherer / Komisija* (EU:C:1987:34, 29 punktą) reikia pažymėti, kad šia nuoroda paprasčiausiai siekiama atsakyti į skundžiamo sprendimo 239 punkte išdėstytą kritiką, kad *MasterCard* ir bankų interesų bendrumo kriterijus negrindžiamas jokių teismų praktikoje nustatyto precedentu. Priešingai, nei leidžia suprasti ieškovės, šiomis aplinkybėmis primindamos, jog „iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad interesų bendrumas ar bendras interesas yra reikšmingas rodiklis vertinant, ar yra įmonių asociacijos sprendimas pagal EB 81 straipsnio 1 dalį“, Bendrasis Teismas neketino nustatyti bendro ar juo labiau išimtinio kriterijaus.
- 74 Antra, dėl šio sprendimo 50 punkte išdėstytos argumentų santraukos reikia pažymėti, kad remiantis Teisingumo Teismo praktika iš tikrųjų galima teigti, jog organo, turinčio įgaliojimus tam tikrame sektoriuje priimti aktus, sprendimui gali būti netaikomas EB 81 straipsnis, jeigu didžiąją to organo dalį sudaro viešosios valdžios institucijų atstovai ir jeigu tą sprendimą jis priima laikydamasis tam tikro skaičiaus su viešuoju interesu susijusių kriterijų (žr., be kita ko, Sprendimo *Pavlov ir kt.*, C-180/98–C-184/98, EU:C:2000:428, 87 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 75 Tačiau ankstesniame punkte nurodyta teismų praktika iš esmės susijusi su klausimu, ar priimdami tam tikrus aktus aptariamai organai, kurie bent iš dalies yra sudaryti iš tam tikrame sektoriuje veikiančių ūkio subjektų, turėtų būti laikomi įmonių asociacijomis, ar, atvirkščiai, – vykdančiais viešosios valdžios funkcijas. Toks klausimas šiuo atveju Bendrajame Teisme nekilo. Taip pat faktinės aplinkybės ir teisinės problemos, iškeltos byloje, kurioje priimtas Sprendimas *Wouters ir kt.* (C-309/99, EU:C:2002:98) ir su juo susijusi išvada (generalinio advokato Ph. Léger išvada byloje *Wouters ir kt.*, C-309/99, EU:C:2001:390), kuria iš esmės remiasi apeliančios, negali būti palygintos su šios bylos faktinėmis aplinkybėmis ir teisinėmis problemomis.
- 76 Atsižvelgiant į visus išdėstytus argumentus reikia konstatuoti, kad, kaip išvados 45 punkte pažymėjo generalinis advokatas, apeliančios negali teigti, kad organas, kaip antai *MasterCard*, negali būti laikomas įmonių asociacija, kai priima sprendimus dėl DTM, nes remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Bendrasis Teismas galėjo pagrįstai konstatuoti, jog priimdamos šiuos sprendimus įmonės siekia ar bent jau sutinka pagal šiuos sprendimus derinti savo veiksmus rinkoje ir kad jų kolektyviniai interesai

sutampa su tais, į kuriuos atsižvelgta priimant tuos sprendimus, ypač tokiomis aplinkybėmis, kai aptariamoms įmonėms daug metų siekė to paties tikslo per tą pačią organizaciją bendrai reguliuoti rinką, nors ir skirtingomis formomis.

- 77 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia atmesti pagrindinio apeliacinio skundo antrąją pagrindą.

Dėl pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo dėl teisės klaidos ir (arba) nepakankamo motyvavimo, kiek tai susiję su tariamo konkurencijos ribojimo objektyvaus poreikio vertinimu

- 78 Skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas įvertino DTM objektyvų poreikį ir tik paskui išnagrinėjo klausimą, ar šie mokesčiai daro antikonkurencinį poveikį. Atsižvelgiant į tokias aplinkybes, šiame sprendime vertėtų išnagrinėti pagrindą, susijusį su DTM pagalbiniu pobūdžiu, palyginti su mokėjimo sistema *MasterCard*, paskui – pagrindą, susijusį su galimu antikonkurenciniu tų mokesčių poveikiu.
- 79 Pagrindinio apeliacinio skundo pirmąją pagrindą iš esmės sudaro keturios dalys, iš kurių antra–ketvirta yra papildomos pirmos dalies atžvilgiu.

Skundžiamas sprendimas

- 80 Pasak Bendrojo Teismo, ieškinio pirmojoje instancijoje pirmasis pagrindas iš esmės buvo sudarytas iš dviejų dalių. Šio pagrindo pirmoje dalyje apeliančės tvirtino, kad Komisija nepagrįstai nusprendė, jog DTM turi konkurenciją ribojantį poveikį. Antroje dalyje apeliančės teigė, kad Komisija turėjo nuspręsti, jog DTM yra objektyviai būtini, kad veiktų *MasterCard* sistema.
- 81 Iš pradžių nagrinėdamas šią antrą dalį Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 89 punkte nurodė:
- „<...> apribojimo objektyvaus būtinumo patikrinimas yra sąlyginai abstraktus. Iš tikrųjų tik pagrindinei operacijai veikti visais atvejais būtini apribojimai gali būti laikomi patenkančiais į pagalbinių apribojimų teorijos taikymo sritį. Svarstymai, susiję su apribojimo būtinumu atsižvelgiant į konkurencijos padėtį nagrinėjamoje rinkoje, nėra apribojimo pagalbinių pobūdžio tyrimo dalis <...>.“
- 82 Paskui skundžiamo sprendimo 90 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, jog „aplinkybė, kad DTM nebuvimas gali turėti neigiamų pasekmių *MasterCard* sistemos veikimui, dar nereiškia, kad minėti DTM turi būti laikomi objektyviai būtinais, jei atlikus *MasterCard* sistemos analizę, vertinant jos ekonominį ir teisinį kontekstą, paaiškėja, kad ji vis tiek veiktų ir be minėtų mokesčių“. Šio sprendimo 91 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, jog „Komisijos išvada, kad DTM nėra objektyviai būtini, nes *MasterCard* sistema galėtų veikti ir be jų, nėra teisiniu požiūriu klaidinga“.
- 83 Skundžiamo sprendimo 94–99 punktuose Bendrasis Teismas atmetė apeliančių argumentą, kad iš esmės DTM yra objektyviai būtini *MasterCard* sistemai, nes tai yra atsarginis atsiskaitymo už operacijas būdas, nes jei nebūtų DTM, dėl *Honour All Cards Rule*, kuri įpareigoja atlyginti už visas *MasterCard* kortele atliktas operacijas, aptarnaujantys bankai priklausytų nuo kortelės išdavusių bankų geros valios.
- 84 Tokiomis aplinkybėmis konstatavęs, kad šio sprendimo 11 punkto ketvirtoje įtraukoje nustatytame Komisijos pritaikytame draudime *ex post* nustatyti tarifus nėra „akivaizdžios vertinimo klaidos“, skundžiamo sprendimo 96 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad „mažiau nei DTM konkurenciją ribojančių atsarginio atsiskaitymo už operaciją būdų egzistavimas neleidžia DTM vertinti kaip objektyviai būtinų, kad veiktų *MasterCard* sistema, remiantis vien tik tuo, kad jie yra atsarginis atsiskaitymas už operacijas“. To paties sprendimo 99 punkte, be kita ko, nurodyta, kad „Komisija turėjo išnagrinėti, ar prielaida dėl *MasterCard* sistemos veikimo be DTM ekonominiu požiūriu buvo patikima,

ir dėl to į ją buvo galima atsižvelgti atliekant palyginimą“. Atvirksčiai, remiantis to paties sprendimo 99 punktu, Komisija „neprivalėjo įrodyti, kad rinkos sąlygos skatino korteles išdavusius ir aptarnaujančius bankus nustatyti mažiau nei DTM konkurenciją ribojančią taisyklę“.

- 85 Skundžiamo sprendimo 120 punkte nusprendęs, jog Komisija galėjo pagrįstai nuspręsti, kad DTM nebuvo objektyviai būtini, kad veiktų *MasterCard* sistema, Bendrasis Teismas atmetė ieškinio pirmojoje instancijoje pirmojo pagrindo antrą dalį.

Dėl pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmos dalies

– Šalių argumentai

- 86 Apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas klaidingai taikė apribojimo „objektyvaus poreikio“ kriterijų. Užuoat taikęs kriterijų, pagal kurį tam tikras komercinio savarankiškumo apribojimas yra „objektyviai būtinas“, jei be šio apribojimo pagrindinė operacija taptų neįmanoma ar sunkiai įgyvendinama, būtent skundžiamo sprendimo 89 ir 90 punktuose Bendrasis Teismas taikė neišsamų kriterijų, pagal kurį apribojimas yra objektyviai būtinas tik jei be šio apribojimo pagrindinė operacija visiškai neveiktų. Šiuo klausimu apeliantės remiasi Bendrojo Teismo sprendimo *M6 ir kt. / Komisija* 109 punktu (T-112/99, EU:T:2001:215), kuriame nustatyta, kad „jeigu, nesant apribojimo, pagrindinė operacija pasirodytų esanti sunkiai įgyvendinama ar išvis negalėtų būti įgyvendinta, apribojimas galėtų būti laikomas objektyviai būtinu jai įgyvendinti“. Pasak apeliančių, skundžiamo sprendimo 89 punkte Bendrasis Teismas suplakė objektyvaus būtinumo kriterijų, taikomą nustatant ribojimo pagalbinį pobūdį, su būtinumo kriterijumi, kurio reikalaujama pagal EB 81 straipsnio 3 dalį.
- 87 Komisija teigia, kad tik šių ribojimų „reikalingumas“ leidžia atskirti ribojimą, kuris gali būti pateisinamas EB 81 straipsnio 3 dalimi, nuo ribojimo, kuriam gali būti netaikoma EB 81 straipsnio 1 dalis, nes tas apribojimas yra pagalbinis, antraip daromas skirtumas tarp „pagalbinių“ ribojimų ir EB 81 straipsnio 3 dalyje nurodytų būtinų ribojimų taptų nenaudingas.
- 88 RBS, HSBC, LBG ir MBNA pritaria pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmai daliai. Palaikydamos Komisiją BRC, *EuroCommerce* ir Jungtinė Karalystė iš esmės teigia, kad būtent ieškovės klysta dėl aptariamo kriterijaus.

– Teisingumo Teismo vertinimas

- 89 Remiantis Teisingumo Teismo praktika darytina išvada, kad jeigu operacijai ar tam tikrai veiklai netaikomas EB 81 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimo principas dėl jos neutralumo ar teigiamo poveikio konkurencijai, vienos ar kelių šios operacijos ar veiklos dalyvių komercinio savarankiškumo ribojimui taip pat netaikomas minėtas draudimo principas, jeigu šis apribojimas yra objektyviai reikalingas vykdant minėtą operaciją ar veiklą ir yra proporcingas tos operacijos arba veiklos tikslams (šiuo klausimu, be kita ko, žr. Sprendimo *Remia ir kt. / Komisija*, 42/84, EU:C:1985:327, 19 ir 20 punktus; Sprendimo *Pronuptia de Paris*, 161/84, EU:C:1986:41, 15–17 punktus; Sprendimo *DLG*, C-250/92, EU:C:1994:413, 35 punktą ir Sprendimo *Oude Luttikhuis ir kt.*, C-399/93, EU:C:1995:434, 12–15 punktus).
- 90 Iš tiesų, kai negalima atsieti tokio ribojimo nuo pagrindinės operacijos ar veiklos nepakenkiant jos buvimui ir tikslams, reikia išnagrinėti šio ribojimo suderinamumą su EB 81 straipsniu kartu su pagrindinės operacijos ar veiklos, dėl kurios tas ribojimas yra pagalbinis, suderinamumu, nors, atskirai paėmus, tokiam ribojimui iš pirmo žvilgsnio gali būti taikomas EB 81 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimo principas.

- 91 Siekiant nustatyti, ar antikonkurenciniam ribojimui galima netaikyti EB 81 straipsnio 1 dalyje nustatyto draudimo dėl to, kad tas ribojimas yra pagalbinis dėl antikonkurencinio pobūdžio neturinčios pagrindinės operacijos, reikia išnagrinėti, ar atlikti tą operaciją bus neįmanoma, nesant aptariamo ribojimo. Priešingai, nei teigia apeliantės, aplinkybė, kad ši operacija paprasčiausiai taps sunkiau įgyvendinama ar bus mažiau pelninga nesant aptariamo ribojimo, negali būti laikoma šiam ribojimui suteikiančia „objektyvų būtinumą“, kurio reikalaujama tam, kad tas ribojimas būtų laikomas pagalbiniu. Iš tikrųjų tokiu aiškinimu ši sąvoka išplečiama ir taikoma ribojimams, kurie nėra neišvengiamai būtini vykdant pagrindinę operaciją. Toks rezultatas padarytų neigiamą įtaką EB 81 straipsnio 1 dalyje nustatyto draudimo veiksmingumui.
- 92 Tačiau tokiu aiškinimu nesukuriama painiava tarp, viena vertus, teismų praktikoje nustatytų sąlygų, kurių laikantis ribojimas kvalifikuojamas kaip papildomas EB 81 straipsnio 1 dalies taikymo tikslais, ir, kita vertus, pagal EB 81 straipsnio 3 dalį reikalaujamo būtinumo, kad būtų taikoma draudžiamo ribojimo išimtis.
- 93 Šiuo klausimu pakanka priminti, kad šiomis dviem nuostatomis siekiama skirtingų tikslų ir kad pastarasis kriterijus susijęs su klausimu, ar įmonių veiksmų derinimas, kuriuo daromas didelis neigiamas poveikis konkurencijos parametrams, kaip antai prekių ar paslaugų kainai, kiekiui ir kokybei, ir kuriam dėl tos priežasties taikomas EB 81 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimo principas, vis dėlto taikant EB 81 straipsnio 3 dalį gali būti laikomas būtinu tobulinant prekių gamybą ar paskirstymą arba skatinant technikos ar ekonomikos pažangą, kartu sudarant sąlygas vartotojams sąžiningai dalytis gaunama nauda. Atvirkščiai, kaip nurodyta šio sprendimo 89 ir 90 punktuose, objektyvaus būtinumo kriterijus, kaip jis suprantamas remiantis tai punktais, susijęs su klausimu, ar, nesant konkretaus komercinio savarankiškumo ribojimo, pagrindinė operacija ar veikla, kuriai netaikomas EB 81 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas ir kurios atžvilgiu minėtas ribojimas yra antraeilis, gali būti neįvykdyta arba nebesitęsti.
- 94 Skundžiamo sprendimo 89 punkte nusprendęs, kad „tik pagrindinei operacijai veikti visais atvejais būtini apribojimai gali būti laikomi patenkančiais į pagalbinių apribojimų teorijos taikymo sritį“, o skundžiamo sprendimo 90 punkte padaręs išvadą, jog „aplinkybė, kad DTM nebuvimas gali turėti neigiamų pasekmių *MasterCard* sistemos veikimui, dar nereiškia, kad minėti DTM turi būti laikomi objektyviai būtinais, jei atlikus *MasterCard* sistemos analizę, vertinant jos ekonominę ir teisinę kontekstą, paaiškėja, kad ji vis tiek veiktų ir be minėtų mokesčių“, Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos.
- 95 Tokiomis aplinkybėmis pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmą dalį reikia atmesti.

Dėl pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antros ir trečios dalių

– Šalių argumentai

- 96 Pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antroje ir trečioje dalyse, kurias reikia nagrinėti kartu, apeliantės kaltina Bendrąjį Teismą, kad šis neišnagrinėjo DTM sukulto konkurencijos ribojimo bei klausimo dėl šių mokesčių objektyvaus būtinumo atsižvelgiant į realų kontekstą ir taip sudarė galimybę Komisijai remtis priešingos padėties prielaida, t. y. draudimu *ex post* nustatyti mokesčius, kuri iš tikrųjų niekada nepasireiškė. Jų tvirtinimu, Komisijos teiginys, kad tam tikros dėl DTM panaikinimo kilsiančios problemos galėtų būti išspręstos uždraudus *ex post* nustatyti mokesčius, labai skiriasi nuo vertinimo, kas realiai nutiktų, jei DTM būtų panaikinti. Apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas neatsakė į argumentą, kad toks draudimas paprasčiausiai neegzistuantų nepriėmus tam reikiamų teisės aktų, o tik pareiškė, kad numatomas scenarijus neturėtų būti rinkos veikimo rezultatas. Tačiau Komisija, į savo analizę įtraukusi fiktyvią sąlygą, t. y. draudimą *ex post* nustatyti mokesčius, nesilaikė jai nustatytos pareigos įvertinti DTM poveikį konkurencijai, palyginti su tuo, kas iš tikrųjų

nutiktų, jeigu jie nebūtų taikomi. Apeliantė Bendrąją Teismą kaltina ir motyvų nepateikimu, nes jis nepaaiškino, kuo draudimas *ex post* nustatyti mokesčius iš esmės skiriasi nuo dabar *MasterCard* taikomų DTM.

- 97 Be to, apeliantės iš esmės teigia, kad Bendrasis Teismas neturėjo pritarti tam, ką skundžiamo sprendimo 96 punkte vadina „mažiau nei DTM konkurenciją ribojančių atsarginio atsiskaitymo už operaciją būdų egzistavimu“, nors ginčijamame sprendime Komisija iš pradžių nesistengė suprasti, kaip nagrinėjama veikla būtų vykdoma, nesant atsarginės taisyklės. Pasak apeliančių, ginčijamame sprendime Komisija atsarginių mokesčių nustatymą tik pakeitė kitais mokesčiais, nors jie prekybininkų požiūriu yra mažesni.
- 98 Beje, apeliantės kaltina Bendrąją Teismą, kad jis klaidingai apibūdino „priešingos padėties prielaidą“, kuria Komisija rėmėsi per procesą tame teisme ir pagal kurią tiek korteles išduodantys, tiek jas aptarnaujantys bankai padengia savo išlaidas, kad nereikėtų taikyti atsarginės taisyklės, kurios esmė yra draudimas *ex post* nustatyti mokesčius.
- 99 Galiausiai apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas nepagrįstai Komisijos vertinimą pakeitė savuoju, kai nagrinėjo DTM objektyvų būtinumą. Jų teigimu, Komisijos atliktas vertinimas pagrįstas tam tikru skaičiumi ginčijamo sprendimo 550–648 konstatuojamosiose dalyse išdėstytų teiginių ir jų deriniu. Vis dėlto, jų manymu, Bendrasis Teismas padarė klaidą, kai rėmėsi tik keliais iš šių teiginių, kurių vaidmuo šiame sprendime tik antraeilis, ir neatsižvelgė į Komisijos analizės esmę bei nepripažino, kad tas sprendimas sudarytas iš visumos įrodymų, kuriais, tik kartu juos paėmus, buvo galima pagrįsti Komisijos išvadas.
- 100 Komisija teigia, kad pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antra ir trečia dalys yra nepriimtinos.
- 101 Viena vertus, šiose dalyse apeliantės ginčija Bendrojo Teismo atliktą faktinių aplinkybių ir įrodymų vertinimą.
- 102 Kita vertus, Komisija teigia, kad pagrindinio apeliacinio skundo pagrindui dėl DTM objektyvaus būtinumo pagrįsti apeliantės negali remtis argumentais, kurie iš pradžių buvo suformuluoti kitam ieškinio pirmojoje instancijoje pagrindui pagrįsti ir kuriuos dėl tos priežasties Bendrasis Teismas išnagrinėjo analizuodamas kitą pagrindą. Iš tikrųjų Komisija pažymi, kad pagrindiniame apeliaciniame skunde nėra jokio pagrindo, kuriuo, kaip ir ieškinio pirmojoje instancijoje pirmojo pagrindo pirmoje dalyje, būtų ginčijama, kad DTM kelia konkurenciją ribojantį poveikį. Tokiomis aplinkybėmis Komisija iš esmės teigia, kad nepriimtini yra tie argumentai, kurie pateikti draudimo *ex post* nustatyti mokesčius, kaip realistinės priešingos padėties prielaidos, postulatui paneigti nagrinėjant DTM objektyvų būtinumą.
- 103 Dėl esmės Komisija, be kita ko, pažymi, kad teismų praktikoje, kurioje aptariama tai, kas įvyktų, jei nebūtų nagrinėjamo susitarimo, visų pirma nagrinėjamas klausimas, ar šis susitarimas yra konkurencijos ribojimas. Tačiau pagrindinio apeliacinio skundo pirmajame pagrinde, atvirkščiai, siekiama nustatyti, ar susitarimas, kuris bet kuriuo atveju yra toks ribojimas, vis dėlto kaip pagalbinis yra reikalingas geram platesnės apimties susitarimo veikimui. Dėl šio aspekto Komisija primena, kad apeliaciniame skunde apeliantės neginčija metodo, pagal kurį remiantis DTM „objektyvaus būtinumo“ kriterijumi tariamai nagrinėjama, ar šie mokesčiai yra proporcingi *MasterCard* sistemos veikimui, o tai verčia susimąstyti apie kitus mažiau ribojančius ir objektyviai taikomus sprendimus.
- 104 RBS, HSBC, LBG ir MBNA pritaria pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antrai ir trečiai dalims. BRC, *EuroCommerce* ir Jungtinė Karalystė ginčija apeliančių pateiktus argumentus šioms dalims pagrįsti.

– Teisingumo Teismo vertinimas

- 105 Priešingai, nei teigia Komisija, apeliančės ne paprasčiausiai ginčija Bendrojo Teismo atliktą faktinių aplinkybių vertinimą nenurodydamos įrodymų iškraipymo, o kelia teisės klausimus, kurie gali būti pateikti apeliaciniame skunde.
- 106 Paskui reikia pažymėti, kad dėl to, jog pateikdama prieštaravimų dėl priimtumo, kurių santrauka yra šio sprendimo 102 punkte, Komisija tik teigia, jog tam tikri Bendrajam Teismui nagrinėti jau pateikti argumentai dabar pateikiami dėstant kitą pagrindą, tokiems prieštaravimams pritarti negalima. Iš esmės, kaip galima teigti remiantis šio sprendimo 96 ir 97 punktais, ieškovės kritikuoja aplinkybę, kad Bendrasis Teismas rėmėsi draudimo *ex post* nustatyti mokesčius prielaida, nes, jų nuomone, jo taikyti nebūtų galima nesant DTM, nebent tam tikslui būtų priimti teisės aktai, ir to draudimo taikymas bet kuriuo atveju nesiskirtų nuo DTM taikymo, kad skundžiamo sprendimo 96 punkte padarytų išvadą, jog „mažiau nei DTM konkurenciją ribojančių atsarginio atsiskaitymo už operaciją būdų egzistavimas neleidžia DTM vertinti kaip objektyviai būtinų, kad veiktų *MasterCard* sistema“.
- 107 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, kaip galima teigti remiantis šio sprendimo 89 ir 90 punktais, EB 81 straipsnio 1 dalies taikymo tikslais vertinant tam tikro komercinio savarankiškumo ribojimo pagalbinį pobūdį pagrindinės operacijos ar veiklos atžvilgiu, reikia išnagrinėti ne tik šio ribojimo reikalingumą pagrindinei operacijai ar veiklai įgyvendinti, bet ir to ribojimo proporcingumą atsižvelgiant į tikslus, kurių siekiama vykdant šią operaciją ar veiklą.
- 108 Reikia pažymėti, kad, neatsižvelgiant į kontekstą ar tikslą, dėl kurio taikoma priešingos padėties prielaida, reikia, kad ši prielaida būtų tinkama klausimui, kurį ja siekiama išaiškinti, ir kad teiginys, kuria ji grindžiama, nebūtų nerealistiškas.
- 109 Taigi tam kad paneigtų ribojimo pagalbinį pobūdį, kaip tai suprantama remiantis šio sprendimo 89 ir 90 punktais, Komisija gali remtis realiomis alternatyvomis, kurios mažiau ribotų konkurenciją nei nagrinėjamas ribojimas.
- 110 Šiuo klausimu, kaip galima teigti remiantis šio sprendimo 97 punktu, reikia pažymėti, kad apeliančė, be kita ko, iš esmės teigia, kad Bendrasis Teismas klaidingai neskyrė sankcijos už tai, kad ginčijamame sprendime Komisija nesistengė suprasti, kaip veiktų konkurencija nesant nei DTM, nei draudimo *ex post* nustatyti mokesčius, kurio apeliančės nesiimtų taikyti, jei tuo tikslu nebūtų priimti teisės aktai.
- 111 Vis dėlto alternatyvos, kuriomis Komisija gali remtis vertindama ribojimo objektyvų būtinumą, neapsiriboja situacija, kuri susidarytų netaikant aptariamo draudimo, bet taip pat gali apimti ir kitas priešingos padėties prielaidas, grindžiamas, be kita ko, realiomis situacijomis, kurios gali susiklostyti netaikant minėto draudimo. Taigi skundžiamo sprendimo 99 punkte Bendrasis Teismas pagrįstai padarė išvadą, kad į priešingos padėties prielaidą, kuria remiasi Komisija, galėjo būti atsižvelgta nagrinėjant DTM objektyvų būtinumą, jei ta prielaida būtų reali ir užtikrintų *MasterCard* sistemos ekonominį patikimumą.
- 112 Dėl šio sprendimo 96 punkte išdėstyto apeliančių argumento, susijusio su nemotyvavimu, reikia konstatuoti, kad tos argumentas pasirodo nepagrįstas. Kaip galima teigti remiantis skundžiamo sprendimo 95 ir 96 punktais, atlikdamas savarankišką faktinių aplinkybių vertinimą, Bendrasis Teismas konstatavo, kad Komisija galėjo pagrįstai padaryti išvadą, jog draudimas *ex post* nustatyti mokesčius yra mažiau ribojantis konkurenciją, nes šiuo atveju iš kiekvienos sistemos pusės nenustatomas minimalus dydis, ir taip pakankamai motyvavo išvadą, kurią išdėsto skundžiamo sprendimo 99 punkte. Dėl šio aspekto reikia priminti, kad remiantis Bendrajam Teismui taikoma pareiga motyvuoti jo nereikalaujama išsamiai ir vieną po kito išnagrinėti visų ginčo šalių argumentų (Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. / Komisija*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P bei C-219/00 P, EU:C:2004:6, 372 punktą).

- 113 Galiausiai reikia konstatuoti, kad, kaip pažymi Komisija, apeliančių argumentai, jog Bendrasis Teismas, nagrinėdamas DTM objektyvų būtinumą, nepagrįstai Komisijos vertinimą pakeitė savuoju, reiškia, kad iš tikrųjų ginčijamas Bendrojo Teismo atliktas įrodymų vertinimas. Tačiau skundžiamo sprendimo 94–120 punktuose išdėstytais motyvais Bendrasis Teismas, atlikęs savarankišką bylos faktinių duomenų vertinimą, kuris nepatenka į apeliacinį skundą nagrinėjančio Teisingumo Teismo jurisdikciją, konstatavo, kad „Komisija galėjo pagrįstai nuspręsti, kad DTM nebuvo objektyviai būtini, kad veiktų *MasterCard* sistema“. Todėl šie argumentai turi būti atmesti kaip nepriimtini.
- 114 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antrą ir trečią dalis reikia atmesti tiek, kiek jose siekiama užginčyti „priešingos padėties prielaidą“, kurią Bendrasis Teismas naudoja analizuodamas DTM objektyvų būtinumą, ir įrodymų vertinimą, kurį jis atlieka vykdydamas šią analizę.

Dėl pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo ketvirtos dalies

– Šalių argumentai

- 115 Apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas nesilaikė reikalaujamo teisminės kontrolės lygio. Šiuo atveju, pasak apeliančių, net esant sudėtingiems ekonominiams vertinimams (o ši sąvoka turėtų būti aiškinama siaurai), Bendrasis Teismas negali, ypač atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 ir 48 straipsnius, atsisakyti vykdyti išsamios ir visapusiškos Komisijos sprendimų kontrolės. Nagrinėjamu atveju, apeliančių nuomone, Bendrasis Teismas atliko labai ribotą teisminę kontrolę analizuodamas DTM objektyvų būtinumą. Atlikdamas Komisijos pateiktą konstatavimų kontrolę, Bendrasis Teismas apsiribojęs patikrinimu, ar nėra akivaizdžios vertinimo klaidos, nors tokiems konstatavimams pateikti nereikia atlikti tikrai sudėtingų ekonominių vertinimų. Net jeigu būtų taikomas „akivaizdžios klaidos“ kriterijus, Bendrasis Teismas būtų taikęs naują kriterijų, kuriuo patikrino Komisijos padarytos išvados „pagrįstumą“. Apeliantės teigia, kad taikydamos šį netinkamą kontrolės kriterijų Bendrasis Teismas išnagrinėjo tik nedidelį skaičių ginčijamame sprendime išdėstytų motyvų ir suteikė jiems radikaliai daugiau reikšmės nei pati Komisija.
- 116 Komisija teigia, kad pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo ketvirta dalis yra nereikšminga, nes jai pagrįsti pateikti argumentai yra pirmojoje instancijoje pateiktų argumentų dėl konkurencijos ribojimo nebuvimo, apie kuriuos pagrindinio apeliacinio skundo pagrinduose nekalbama, pakartojimas.
- 117 Dėl esmės Komisija teigia, kad joks kaltinimas negali būti siejamas su žodžių junginio „akivaizdi klaida“ vartojimu skundžiamame sprendime. Jos teigimu, skundžiamame sprendime DTM objektyviam būtinumui vertinti skirtas ilgas skirsnis nuo to sprendimo 77 iki 122 punkto ir jame atmesti pagrindiniai *MasterCard* argumentai.
- 118 RBS, HSBC, LBG ir MBNA pritaria pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo ketvirtai daliai. BRC, *EuroCommerce* ir Jungtinė Karalystė reikalauja ją atmesti.

– Teisingumo Teismo vertinimas

- 119 Viena vertus, reikia pažymėti, kad dėl to, jog pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo ketvirtoje dalyje dėstomais argumentais apeliantės kaltina Bendrąjį Teismą, kad šis neatliko reikalaujamo lygio teisminės kontrolės, kurią turėjo įvykdyti analizuodamas Komisijos taikytus teisinius kriterijus šiai vertinant DTM objektyvų būtinumą, remiantis šio sprendimo 89–95 punktais galima teigti, kad Bendrasis Teismas pagrįstai patvirtino Komisijos argumentus, jog apie DTM objektyvų nebūtinumą galima spręsti remiantis aplinkybe, kad *MasterCard* sistema gali veikti ir be jų. Tokiomis aplinkybėmis apeliančių argumentai, kiek juose Bendrasis Teismas kaltinamas atlikęs per siaurą kontrolę ir patvirtinęs šį teisinį testą, yra nereikšmingi ir dėl to turi būti atmesti.

- 120 Kita vertus, kadangi šioje ketvirtoje dalyje apeliantės siekia užginčyti Bendrojo Teismo atliktos kontrolės lygį jam taikant minėtą testą šios bylos faktinėms aplinkybėms, reikia konstatuoti, kad šiuo klausimu pateikti argumentai iš esmės yra identiški pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo trečioje dalyje pateiktiems ir šio sprendimo 99 punkte išdėstytiems argumentams. Todėl šie argumentai turi būti atmesti kaip nepriimtini dėl šio sprendimo 113 punkte išdėstytų priežasčių.
- 121 Kadangi pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo ketvirta dalis yra iš dalies nereikšminga ir iš dalies nepriimtina, ją reikia atmesti. Todėl pagrindinio apeliacinio skundo pirmasis pagrindas turi būti visas atmestas.

Dėl BRS papildomo apeliacinio skundo vienintelio pagrindo ir dėl LBG papildomo apeliacinio skundo pirmojo pagrindo

Skundžiamas sprendimas

- 122 Skundžiamo sprendimo 123–193 punktuose Bendrasis Teismas atmetė ieškinio pirmojoje instancijoje pirmojo pagrindo pirmą dalį, susijusią su vertinimo klaidomis analizuojant DTM poveikį konkurencijai.
- 123 Skundžiamo sprendimo 132 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad „dėl šio sprendimo 94–120 punktuose išdėstytų priežasčių aplinkybės, jog be DTM veikiančios *MasterCard* sistemos (grindžiamos tik taisykle, draudžiančia *ex post* [mokesčių] nustatymą) prielaida ekonominiu požiūriu yra patikima, pakanka pagrįsti atsižvelgimą į ją vertinant DTM poveikį konkurencijai“.
- 124 Skundžiamo sprendimo 142 ir 143 punktai suformuluoti taip:

„142<...> ieškovės iš esmės tvirtina, jog aplinkybė, kad DTM turi įtaką [PPM] dydžiui, neturi reikšmės konkurencijai tarp kortelių aptarnaujančių bankų, nes DTM taikomi vienodai visiems aptarnaujantiems bankams ir veikia kaip bendras stojimo mokestis. Draudimas *ex post* nustatyti [mokesčius] lemtų nulį DTM tarifą, kuris konkurenciniu požiūriu būtų ekvivalentiškas ir toks pats skaidrus kaip dabartiniai DTM, vienintelis skirtumas būtų jų dydis.

143 Tokiems argumentams negalima pritarti. Pripažinus, kad DTM nustato minimalią [PPM] ribą ir kadangi Komisija pagrįstai galėjo konstatuoti, kad be DTM veikiančios *MasterCard* sistema išlieka ekonominiu požiūriu patikima, iš to neišvengiamai darytina išvada, kad šie mokesčiai turi konkurenciją ribojantį poveikį. Iš tikrųjų palyginus su kortelių aptarnavimo rinka, veikiančia be šių mokesčių, DTM riboja prekybininkų galimybę daryti poveikį aptarnaujantiems bankams derantis dėl [PPM], taip sumažinant dydžio sumažinimo žemiau tam tikro lygio galimybes.“

- 125 Skundžiamo sprendimo 150, 157 ir 158 punktuose Bendrasis Teismas nusprendė, kad Komisija pagrįstai padarė išvadą, jog prekybininkų galia daryti spaudimą DTM dydžiui yra nepakankama, nes tą spaudimą iš tikrųjų įmanoma daryti tik peržengus maksimalią prekybininkų toleruojamą ribą, kai operacijos sąnaudos tampa didesnės už neigiamą atsakymo priimti šią mokėjimo priemonę ar diskriminacijos jo atžvilgiu poveikį klientams.

- 126 Skundžiamo sprendimo 181 ir 182 punktuose nustatyta:

„181 Visų antra, kalbant apie kaltinimus dėl neatsižvelgimo į rinkos dvejopą pobūdį, reikia pažymėti, kad šiuo atžvilgiu ieškovės nurodo DTM ekonominę naudą. Ieškovės pažymi, kad DTM leidžia optimizuoti *MasterCard* sistemos veikimą finansuojant išlaidas, skirtas kortelių turėtojų aptarnavimui ir šių kortelių naudojimui skatinti. Todėl ieškovės mano, kad, pirma, bankai nėra suinteresuoti nustatyti per didelius DTM, ir, antra, prekybininkai naudojami DTM. Ieškovės taip pat priekaištauja Komisijai, kad ši neatsižvelgė į jos sprendimo poveikį kortelių turėtojams ir

kreipė dėmesį tik į prekybininkus. Šiuo klausimu daugelis į bylą įstojusių šalių priduria, kad be DTM veikiančioje sistemoje jos būtų priverstos riboti kortelių turėtojams teikiamus privalumus ar net visai juos panaikinti.

182 Šie priekaištai neturi prasmės nagrinėjant ieškinio pagrindą, susijusį su EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimu, nes atsižvelgiant į juos reiktų lyginti Komisijos pagrįstai nustatytą konkurenciją ribojantį DTM poveikį su galimais ekonominiais privalumais, kurių gali atsirasti dėl šio poveikio. Tačiau skatinamojo ir ribojamojo poveikio konkurencijai aspektai gali būti lyginami tik tiksliai pagal EB 81 straipsnio 3 dalį (šiuo klausimu žr. 101 punkte minėto *Sprendimo Van den Bergh Foods prieš Komisiją* 107 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).“

Šalių argumentai

– Dėl RBS papildomo apeliacinio skundo vienintelio pagrindo

- 127 RBS teigia, kad Bendrasis Teismas, remdamasis bendrais pasvarstymais ir prielaidomis, padarė teisės klaidų vertindamas, ar yra ribojamasis poveikis konkurencijai.
- 128 Visų pirma nagrinėdama klausimą, ar sprendimas turi ribojamąjį poveikį konkurencijai, Komisija turėjo išnagrinėti, kokia „priešingos padėties prielaida“ iš tikrųjų atsirastų, jei nebūtų DTM. Skundžiamo sprendimo 132 punkte neskirdamas sankcijos už tokį neveikimą ir remdamasis tik draudimo *ex post* nustatyti mokesčius ekonominiu patikimumu, o ne argumentais dėl tokio draudimo priėmimo tikėtumo, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai supainiojo objektyvaus būtinumo teisinės sąlygas su poveikio konkurencijai teisinėmis sąlygomis.
- 129 Paskui, pasak RBS, laikantis skundžiamo sprendimo logikos, DTM laikomi ribojančiais konkurenciją, nes jais nustatomas tarpbankinių mokesčių tarifų dydis visiems korteles aptarnaujantiems bankams. Vis dėlto, nors ši „sutrumpintos analizės“ forma gali būti pakankama EB 81 straipsnio 1 dalies „pažeidimui dėl tikslo“, kai konkurencijos ribojimas yra toks akivaizdus, kad nereikia numatyti jo poveikio, tuo atveju kai Komisija neįrodo, kad padarytas toks pažeidimas, šis metodas, RBS teigimu, yra visiškai netinkamas poveikio analizei pateikti. Nei Komisija, nei Bendrasis Teismas poveikio analizės negrindė specialiais ir konkrečiais įrodymais. Taigi konkrečiai skundžiamo sprendimo 143 punkte Bendrasis Teismas padarė klaidą taikydamas tikslu, o ne poveikiu grindžiamą metodą.
- 130 Galiausiai RBS daro nuorodą į skundžiamo sprendimo 143, 150, 157 ir 158 punktus ir teigia, kad bet kuriuo atveju Bendrojo Teismo atlikta DTM poveikio konkurencijai analizė yra teisiškai klaidinga ir pagrįsta prielaida, kuri skundžiamame sprendime paneigta, t. y. prielaida, kad prekybininkai, derėdamiesi dėl PPM, gali daryti spaudimą korteles aptarnaujantiems bankams.
- 131 Apeliantės pritaria RBS papildomo apeliacinio skundo vieninteliam pagrindui. Dėl šio sprendimo 129 punkte išdėstytų argumentų jos teigia, kad vienintelis DTM ir „priešingos padėties prielaidos“ skirtumas, kuriuo grindžiamas skundžiamas sprendimas, yra DTM dydis. Iš tiesų dėl draudimo *ex post* nustatyti mokesčius, kaip ir dėl DTM, sprendimą priimtų *MasterCard*, tas draudimas būtų taikomas standartiškai ir jo pasekmė būtų (nulinio) tarifo mokesčio, kurį bankai taiko vieni kitiems, nustatymas. Pasak apeliančių, DTM nulinio tarifo lygio nustatymas turi tokį patį „lubų nustatymo“ poveikį kaip ir DTM, nors tai būtų palankiau prekybininkams ir nepalankiau kortelių turėtojams. Todėl nepaaiškinęs, kaip Komisijos pasirinktos „priešingos padėties prielaidos“ drausti *ex post* nustatyti mokesčius poveikis konkurencijai būtų mažiau ribojantis nei DTM, Bendrasis Teismas nemotyavo savo teiginio, kad DTM daro ribojamąjį poveikį konkurencijai.

- 132 Pasak Komisijos, nors papildomame apeliaciniame skunde RBS daro bendrą nuorodą į skundžiamo sprendimo 123–182 punktus, ji nepateikė jokio teiginio, kad padaryta klaida, išskyrus kiek tai susiję su to sprendimo 132 punktu, todėl šis papildomas apeliacinis skundas priimtinas tiek, kiek jis pateiktas dėl minėto 132 punkto.
- 133 Dėl esmės Komisija teigia, kad RBS remiasi klaidingu skundžiamo sprendimo aiškinimu. Pasak Komisijos, visiškai akivaizdu, kad skundžiamo sprendimo 132 ir paskesniuose punktuose Bendrasis Teismas išnagrinėjo DTM poveikį konkurencijai remdamasis konkurencijos sąlygomis nesant šių mokesčių.
- 134 Pasak Komisijos, nuomonė, kad DTM neriboja konkurencijos, savaime nėra įtikinama. Jos teigimu, RBS neatsižvelgė į realias aplinkybes. Dėl šio klausimo Komisija tvirtina, kad DTM įvesti įmonių asociacijos sprendimu nustatyti dydžius ir kad šių mokesčių ribojamasis poveikis yra akivaizdus.
- 135 Komisija mano, kad Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos pripažinęs, kad draudimu *ex post* nustatyti mokesčius galėjo būti pasinaudota kaip pagrindu realiam argumentavimui, kuris leistų palyginti padėti esant DTM ir jiems nesant. Pasak Komisijos, *MasterCard* sistema yra dirbtinis darinys. Kad veiktų dvilypė rinka, nebūtina, kad viena šios rinkos pusė atlygintų kitai, tačiau būtent taip apeliančės nusprendė kurti savo sistemą. Komisija mano, kad, atsižvelgiant į 107–110 skundžiamo sprendimo punktus, Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos draudimą *ex post* nustatyti mokesčius panaudodamas kaip pakaitinę išeitį, palyginti su DTM.
- 136 Be to, Komisija neigia, kad skundžiamas sprendimas grindžiamas teiginiu, jog dideli mokesčiai savaime yra EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimas. Pasak Komisijos, šiame sprendime patvirtintas konstatavimas, kad šie dideli mokesčiai yra ribojamojo sprendimo pasekmė.
- 137 Komisija, be kita ko, ginčija tvirtinimą, kad Bendrasis Teismas nepagrindė savo analizės specifiniais ir konkrečiais įrodymais, ir šio sprendimo 130 punkte išdėstytą teiginį dėl motyvų prieštaravimo.

– Dėl LBG papildomo apeliacinio skundo pirmojo pagrindo

- 138 LBG teigia, kad atlikdamas skundžiamo sprendimo 123–193 punktuose išdėstytą DTM poveikio konkurencijai analizę Bendrasis Teismas padarė teisės klaidų.
- 139 Jos teigimu, visų pirma Bendrasis Teismas neanalizavo reikšmingų argumentų bei jam pateiktos informacijos ir nepateikė tinkamų motyvų, kad pagrįstų, kaip DTM daro poveikį konkurencijai aptarnavimo rinkoje, nors, jo teigimu, išdavimo rinkoje „mokesčių dydžiai nustatyti“. Konkrečiai Bendrasis Teismas neapaiskino, kaip DTM daro poveikį konkurencijai aptarnavimo rinkoje, kurioje jie yra tik visiems konkurentams bendras stojimo mokestis.
- 140 Paskui, atsižvelgdamas į šalių argumentus ir ypač į ekonominio pobūdžio įrodymus, Bendrasis Teismas, kaip teigia LBG, padarė teisės klaidų, nes į savo analizę neįtraukė įvairių duomenų. Konkrečiai nagrinėdamas EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimą Bendrasis Teismas nepripažino nei kitų mokėjimo sistemų daromų suvaržymų, nei sistemos dvilypumo svarbos, nes tai, Bendrojo Teismo nuomone, yra reikšminga tik taikant EB 81 straipsnio 3 dalį. Iš tiesų, pasak LBG, tam, kad nuspręstų, jog Komisija pakankamai įrodė konkurencijos ribojimą, Bendrasis Teismas turėjo įsitikinti, kad tariamą konkurencijos ribojimą Komisija išnagrinėjo atsižvelgdama į to ribojimo kontekstą.
- 141 Galiausiai, pasak LBG, Bendrasis Teismas taikė netinkamą teisminės kontrolės lygį. Kaip galima teigti remiantis skundžiamo sprendimo 169 punktu, Bendrasis Teismas iš tiesų taikė labai ribotą kontrolės lygį, skirtingai nei Sprendime *Komisija / Tetra Laval* (C-12/03 P, EU:C:2005:87, 39 punktas) ir Sprendime *KME Germany ir kt. / Komisija* (C-272/09 P, EU:C:2011:810, 94, 102 ir 103 punktai).

- 142 Apeliančios pritaria šiam pagrindui, kuriame išdėstyti argumentai yra panašūs į RBS papildomam apeliaciniam skundui pagrįsti pateiktus argumentus.
- 143 Komisija, be kita ko, teigia, kad nors *BoS* ir *LTSB*, kaip į bylą Bendrajame Teisme įstojusioms šalims, buvo leista pateikti naujus argumentus, jos negalėjo pateikti visiškai naujo pagrindo dėl panaikinimo, kuris būtų susijęs su atitinkamos rinkos nustatymu, nes ieškinyje pirmojoje instancijoje nekilo ginčo dėl ginčijamame sprendime apibrėžtų rinkų ribų. Dėl šio aspekto Komisija teigia, kad skundžiamo sprendimo 168 punktas, kuriame teigiama, kad „ieškovės ir daugelis į bylą įstojusių šalių priekaištauja Komisijai, kad savo vertinime ji neatsižvelgė į rinkos [dvilypumą], ir ginčija Komisijos pateiktą produktų rinkos apibrėžimą“, yra klaidingas.
- 144 Dėl Bendrojo Teismo taikomo ekonominio pobūdžio įrodymų teisminės kontrolės lygio Komisija teigia, kad LBG papildomas apeliacinis skundas neatitinka Teisingumo Teismo procedūros reglamento 169 straipsnio 2 dalyje išdėstytų reikalavimų. Beje, Sprendimas *KME Germany ir kt. / Komisija* (EU:C:2011:810) yra nelabai svarbus, kalbant apie apeliacinį skundą, kuris susijęs tik su bauda ir kuriame išdėstyti tik *obiter dicta* dėl sprendimo teisėtumo kontrolės lygio.
- 145 Komisija taip pat teigia, kad LBG argumentą dėl „bendro stojimo mokesčio“ Bendrasis Teismas atmetė skundžiamo sprendimo 142 ir 143 punktuose, kurių LBG neužginčijo pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 169 straipsnio 2 dalies reikalavimus.
- 146 Galiausiai Komisija teigia, kad šio sprendimo 140 punkte išdėstyti kaltinimai, jog skundžiamame sprendime nepripažinta nei kitų mokėjimo sistemų daromų suvaržymų, nei sistemos dvilypumo svarba, taip pat neatitinka minėtos 169 straipsnio 2 dalies reikalavimų ir kad tais kaltinimais siekiama, kad Teisingumo Teismas iš naujo įvertintų teises aplinkybes.

Teisingumo Teismo vertinimas

– Dėl Komisijos pateiktų prieštaravimų dėl priimtumo

- 147 Šio sprendimo 132 punkte išdėstytas prieštaravimas dėl priimtumo grindžiamas neteisingu RBS papildomo apeliacinio skundo aiškinimu. Priešingai, nei teigia Komisija, RBS neapsiriboja bendra nuoroda į Bendrojo teismo atliktą DTM ribojamojo poveikio analizę, o remiasi konkrečiais skundžiamo sprendimo punktais, kad pagrįstų šio sprendimo 129 ir 130 punktuose išdėstytus savo argumentus. Todėl šio sprendimo 132 punkte išdėstytą prieštaravimą dėl priimtumo reikia atmesti.
- 148 Beje, kadangi pateikdama šio sprendimo 128 punkte esantį argumentą RBS kaltina Bendrąjį Teismą neatlikus tam tikros analizės, reikia priminti, kad tuo atveju, kai apeliančė apeliaciniame skunde teigia, kad Bendrasis Teismas neatsakė į jos nurodytą pagrindą, jo negalima kaltinti, kiek tai susiję su apeliacinio skundo pagrindo priimtumu, kad jis necituoja jokios skundžiamo sprendimo ištraukos ar dalies, kuri būtų konkrečiai susijusi su jos argumentu, nes iš esmės nurodomas atsakymo nepateikimas (žr. Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P à C-252/99 P ir C-254/99 P, EU:C:2002:582, 423 punktą).
- 149 Dėl skundžiamo sprendimo 143 punkte išdėstyto argumento reikia konstatuoti, kad tas argumentas grindžiamas klaidingu LBG papildomo apeliacinio skundo aiškinimu. Kaip galima teigti remiantis 139–142 punktais, LBG pateikė tik argumentus, susijusius su DTM ribojančio poveikio nebuvimu, tačiau neužginčijo atitinkamos rinkos apibrėžimo. Tokiomis aplinkybėmis reikia atmesti minėtame 143 punkte išdėstytą prieštaravimą dėl priimtumo.
- 150 Dėl šio sprendimo 144–146 punktuose pateiktų Komisijos argumentų reikia priminti, kad, kaip galima teigti remiantis šio sprendimo 23 punktu, LBG papildomas apeliacinis skundas buvo pateiktas 2012 m. spalio 31 d. Tačiau Teisingumo Teismo procedūros reglamento 169 straipsnio 2 dalis įsigaliojo tik

rytojaus dieną. Kadangi šia nuostata reikalaujama, kad apeliaciniuose skunduose nurodytuose pagrinduose ir teisiniuose argumentuose būtų „tiksliai nurodomi ginčijami Bendrojo Teismo sprendimo ar nutarties motyvuojamosios dalies punktai“, ir taip keliama priimtinumą sąlyga, ta nuostata negali būti taikoma atgaline data.

151 Tačiau, remiantis SESV 256 straipsniu, Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirma pastraipa ir LBG papildomo apeliacinio skundo pateikimo metu taikomos Teisingumo Teismo procedūros reglamento redakcijos 112 straipsnio 1 dalies c punktu, darytina išvada, kad apeliaciniame skunde turi būti tiksliai nurodyti prašomo panaikinti sprendimo ginčijami elementai ir teisiniai argumentai, kuriais toks prašymas konkrečiai grindžiamas (žr., be kita ko, Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija*, EU:C:2002:582, 497 ir 618 punktus bei Sprendimo *EFIM / Komisija*, C-56/12 P, EU:C:2013:575, 21 punktą ir nurodytą teismų praktiką). Apeliacinis skundas ar jo pagrindas, kurie yra pernelyg migloti, kad į juos būtų galima atsakyti, neatitinka šių reikalavimų ir turi būti pripažinti nepriimtinais (žr., be kita ko, Sprendimo *Thyssen Stahl / Komisija*, C-194/99 P, EU:C:2003:527, 101 ir 106 punktus; Sprendimo *Schindler Holding ir kt. / Komisija*, C-501/11 P, EU:C:2013:522, 43–45 punktus ir Sprendimo, *EFIM / Komisija*, EU:C:2013:575, 21 punktą).

152 Šioje byloje LBG papildomo apeliacinio skundo pirmajame pagrinde aiškiai nurodyta skundžiamo sprendimo dalis, kuri įvardijama kaip neatitinkanti teisminės kontrolės lygio, t. y. to sprendimo 169 straipsnis, ir išdėstyti aiškūs teiginiai šiam pagrindui pagrįsti. Be to, kadangi šiame pagrinde LBG kaltina Bendrąjį Teismą, kad šis neatsižvelgė į sistemos dvilypumą ir nusprendė, jog į šią savybę atsižvelgti reikia tik tuo atveju, kai taikoma EB 81 straipsnio 3 dalis, yra pakankamai aišku, jog šis kaltinimas susijęs su skundžiamo sprendimo 181 ir 182 punktais, kuriuose Bendrasis Teismas konstatavo, jog apeliančių kritika dėl sistemos dvilypumo turi reikšmės tik konkrečiai šios nuostatos taikymo atveju. Be to, kadangi šiame pagrinde LBG kaltina Bendrąjį Teismą, kad jis nepripažino kitų mokėjimo sistemų daromų suvaržymų svarbos atsižvelgiant į šio sprendimo 148 punkte nurodytą teismų praktiką, LBG negalima kaltinti dėl to, kad ji neišvardijo su šiuo kaltinimu susijusių skundžiamo sprendimo punktų. Galiausiai, priešingai, nei šio sprendimo 146 punkte teigia Komisija, tokiais argumentais ne tik ginčijamas faktinių aplinkybių vertinimas, bet jie taip pat yra apeliacinio skundo stadijoje priimtini teisiniai klausimai, nes šiuose argumentuose keliamas klausimas, į kokius duomenis reikia atsižvelgti analizuojant DTM ribojamąjį poveikį pagal EB 81 straipsnio 1 dalį.

153 Darytina išvada, kad šio sprendimo 144–146 punktuose išdėstyti prieštaravimai dėl priimtinumą taip pat reikia atmesti.

– Dėl RBS papildomo apeliacinio skundo vienintelio pagrindo ir LBG papildomo apeliacinio skundo pirmojo pagrindo esmės

154 Kaip galima teigti remiantis šio sprendimo 141 straipsniu, LBG kaltina Bendrąjį Teismą, kad būtent skundžiamo sprendimo 169 punkte šis taikė netinkamą teisminės kontrolės lygį.

155 Dėl teisminės kontrolės apimties reikia priminti, kad Sąjungos teismų praktikoje nustatyta, jog tuo atveju, kai Bendrasis Teismas, remdamasis SESV 263 straipsniu, nagrinėja ieškinį dėl sprendimo dėl EB 81 straipsnio 1 dalies taikymo panaikinimo, jis apskritai turi atlikti, remdamasis ieškovo pateiktais duomenimis nurodytiems ieškinio pagrindams pagrįsti, išsamią kontrolę, kad nustatytų, ar tenkinamos šios nuostatos taikymo sąlygos (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Remia ir kt. / Komisija*, EU:C:1985:327, 34 punktą; Sprendimo *Chalkor / Komisija*, C-386/10 P, EU:C:2011:815, 54 ir 62 punktus bei Sprendimo *Otis ir kt.*, C-199/11, EU:C:2012:684, 59 punktą). Bendrasis Teismas taip pat turi savo iniciatyva patikrinti, ar Komisija motyvavo savo sprendimą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Chalkor / Komisija*, EU:C:2011:815, 61 punktą ir nurodytą teismų praktiką bei Sprendimo *Otis ir kt.*, EU:C:2012:684, 60 punktą).

- 156 Atlikdamas šią kontrolę Bendrasis Teismas negali remtis Komisijos turima diskrecija dėl ESS ir SESV jai priskirto vaidmens konkurencijos politikos srityje, kad atsisakytų vykdyti išsamią teisinių ir faktinių aplinkybių kontrolę (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Chalkor / Komisija*, EU:C:2011:815, 62 punktą ir Sprendimo *Otis ir kt.*, EU:C:2012:684, 61 punktą).
- 157 Šiuo atveju būtina pažymėti, kad vertindamas klausimą dėl DTM ribojamojo poveikio, skundžiamo sprendimo 169 punkte Bendrasis Teismas vartojo žodžių junginį „ribota kontrolė“, o tuo remiantis galima suprasti, kad jis atliko siauresnę ginčijamo sprendimo teisminę kontrolę, nei reikalaujama šio sprendimo 155 ir 156 punktuose nurodytoje teismų praktikoje.
- 158 Vis dėlto šis žodžių junginys savaime nebūtinai turi įrodyti, kad iš tikrųjų Bendrasis Teismas neatliko reikalaujamos teisminės kontrolės. Todėl šiuo atveju reikia tęsti Teisingumo Teismui pateiktų pagrindų nagrinėjimą (pagal analogiją, be kita ko, žr. Sprendimo *KME Germany ir kt. / Komisija*, EU:C:2011:810, 108 ir 109 punktus).
- 159 Šiuo atveju argumentu dėl netinkamo teisminės kontrolės lygio LBG konkrečiai rėmėsi tik skundžiamo sprendimo 169 punkte, kuriame išdėstyta Bendrojo Teismo atlikta kaltinimų, kuriais ginčijama Komisijos nustatyta produktų rinkos apibrėžtis, analizė. Vis dėlto šiame apeliaciniame skunde apeliančios tiesiogiai neužginčijo su šia apibrėžtimi, t. y. aptarnavimo rinka, susijusio Bendrojo Teismo vertinimo.
- 160 Šiomis aplinkybėmis LBG pateiktas argumentas, kiek juo Bendrajam Teismui priekaištaujama dėl šioje jo analizės dalyje taikytos teisminės kontrolės lygio, bet kuriuo atveju yra nereikšmingas. Likusi LBG argumento dėl teisminės kontrolės dalis turi būti atmesta kaip nepriimtina, nes LBG tiksliai nenurodo kitų skundžiamo sprendimo dalių, kurias turi galvoje.
- 161 Dėl RBS kaltinimo, kurio santrauka pateikta šio sprendimo 128 punkte, kad nagrinėdama klausimą, ar sprendimas turi konkurenciją ribojantį poveikį, Komisija turėjo išnagrinėti, kokia „priešingos padėties prielaida“ iš tikrųjų atsirastų, jei nebūtų DTM, reikia priminti, kad Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad norint įvertinti, ar susitarimas turi būti laikomas draudžiamu dėl su juo susijusio konkurencijos pablogėjimo, reikia išnagrinėti, kaip konkurencija realiai vystytųsi, jei nebūtų ginčijamų susitarimų (žr. Sprendimą *LTM*, 56/65, EU:C:1966:38, 360; Sprendimo *Béguelin Import*, 22/71, EU:C:1971:113, 16 ir 17 punktus; Sprendimo *Lancôme ir Cosparfrance Nederland*, 99/79, EU:C:1980:193, 26 punktą; Sprendimo *L'Oréal*, 31/80, EU:C:1980:289, 19 punktą; Sprendimo *ETA Fabriques d'Ébauches*, 31/85, EU:C:1985:494, 11 punktą; Sprendimo *Bagnasco ir kt.*, C-215/96 et C-216/96, EU:C:1999:12, 33 ir nurodytą teismų praktiką bei Sprendimo *General Motors / Komisija*, EU:C:2006:229, 72 punktą). Kaip skundžiamo sprendimo 128 punkte pagrįstai nusprendė Bendrasis Teismas, tą patį galima pasakyti ir apie įmonių asociacijos, kaip ji suprantama pagal EB 81 straipsnį, sprendimą.
- 162 Vis dėlto remiantis konkrečiai skundžiamo sprendimo 132 punktu darytina išvada, kad Bendrasis Teismas, vertindamas DTM poveikį konkurencijai, rėmėsi „be DTM veikiančia *MasterCard* sistemos (grindžiamos tik taisykle, draudžiančia *ex post* tarifų nustatymą) prielaida“, t. y. ta pačia „priešingos padėties prielaida“, kurią taikė nagrinėdamas, ar DTM gali būti laikomi pagalbiniu ribojimu, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 89 ir 90 straipsnius, palyginti su mokėjimo sistema *MasterCard*.
- 163 Tačiau, kaip galima teigti remiantis šio sprendimo 108 punktu, ta pati „priešingos padėties prielaida“ nebūtinai yra tinkama pagal savo koncepciją skirtingiems klausimams. Iš tiesų, kai reikia išsiaiškinti, ar DTM turi konkurenciją ribojantį poveikį, atsakymas į klausimą, ar be šių mokesčių, tačiau uždraudus *ex post* nustatyti mokesčius, atvira mokėjimo sistema, kaip antai *MasterCard* sistema, gali išlikti patikima, savaime nėra lemiamas.

- 164 Atvirkščiai, šiuo tikslu reikia įvertinti DTM nustatymo poveikį tokiems konkurencijos parametrams, kaip antai prekių ar paslaugų kainai, kiekiui ir kokybei. Todėl, remiantis šio sprendimo 161 punkte nurodyta nusistovėjusia teismų praktika, reikia išnagrinėti, kaip konkurencija realiai vystytusi, jei nebūtų tokių mokesčių.
- 165 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau turėjo progos pažymėti, kad vertinant įmonių veiksmų koordinavimo pagal EB 81 straipsnį poveikį būtina atsižvelgti į konkrečią situaciją, kuriai esant taikoma aptariama koordinavimo priemonė, visų pirma į ekonominį ir teisinį kontekstą, kai veikia nagrinėjamos įmonės, į prekių ar paslaugų, kurioms jie taikomi, pobūdį, taip pat į realias nagrinėjamos rinkos ar rinkų veikimo sąlygas ir struktūrą (šiuo klausimu, be kita ko, žr. Sprendimo *Delimitis*, C-234/89, EU:C:1991:91, 19–22 punktus; Sprendimo *Oude Luttikhuis ir kt.*, EU:C:1995:434, 10 punktą; Sprendimo *Asnef-Equifax ir Administración del Estado*, EU:C:2006:734, 49 punktą ir nurodytą teismų praktiką bei Sprendimo *Erste Group Bank ir kt.* / *Komisija*, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P ir C-137/07 P, EU:C:2009:576, 54 punktą).
- 166 Tuo remiantis darytina išvada, kad scenarijus, numatomas remiantis prielaida, jog nėra koordinavimo priemonės, turi būti realistiškas. Šiuo tikslu, jei reikia, galima atsižvelgti į tikėtiną veiksmų seką, kuri rinkoje atsirastų nesant šios priemonės.
- 167 Vis dėlto šioje byloje Bendrasis Teismas nenagrinėjo draudimo *ex post* nustatyti mokesčius, jei nebūtų DTM, tikėtinumo ar net įtikinamumo, kai analizavo šių mokesčių ribojamąjį poveikį. Konkrečiai jis nenagrinėjo, kaip reikalaujama šio sprendimo 155 ir 156 punktuose nurodytoje teismų praktikoje, klausimo, kaip, atsižvelgiant būtent į prekybininkams ir aptarnaujantiems bankams tenkančias pareigas pagal *Honour All Cards Rule*, apie kurią ginčijamame sprendime nekalbama, nesant DTM išduodantieji bankai galėtų būti skatinami atsisakyti reikalauti mokesčių už mokėjimo kortelėmis atliekamus mokėjimus.
- 168 Iš tiesų, kaip galima teigti remiantis šio sprendimo 111 punktu, Bendrasis Teismas, nagrinėdamas DTM pagalbinį pobūdį, kaip jis suprantamas remiantis šio sprendimo 89 ir 90 punktais, neprivalėjo išnagrinėti, ar yra tikimybė, kad bus nustatytas draudimas *ex post* nustatyti mokesčius, jei nebūtų DTM. Vis dėlto, atsižvelgiant į šio sprendimo 161 ir 165 nurodytą teismų praktiką, yra kitaip, kai klausimas, ar DTM turi konkurenciją ribojantį poveikį, nagrinėjamas esant kitam kontekstui.
- 169 Tokiomis aplinkybėmis šioje byloje pagrįstai teigiama, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai būtent skundžiamo sprendimo 132 ir 143 punktuose pasirėmė vieninteliu ekonominio patikimumo kriterijumi, kad DTM poveikio konkurencijai analizėje pagrįstų atsižvelgimą į draudimą *ex post* nustatyti mokesčius, ir taip šioje analizėje išvengė paaiškinimo, ar tikėtina, jog, nesant DTM, toks draudimas bus nustatytas kitaip nei priėmus naujus teisės aktus.
- 170 Tačiau reikia priminti, kad jeigu Bendrojo Teismo sprendimo motyvais pažeidžiama Sąjungos teisė, tačiau šio sprendimo rezoliucinė dalis pasirodo pagrįsta dėl kitų teisinių motyvų, dėl tokio pažeidimo šis sprendimas negali būti panaikintas, o reikia pakeisti motyvus (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Lestelle / Komisija*, C-30/91 P, EU:C:1992:252, 28 punktą bei Sprendimo *FIAMM ir kt.* / *Taryba ir Komisija*, C-120/06 P ir C-121/06 P, EU:C:2008:476, 187 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 171 Šis atvejis yra būtent toks. Apeliančių argumentai Bendrajame Teisme dėl DTM objektyvaus būtinumo, aprašyto skundžiamo sprendimo 94 punkte, kuris šiame apeliaciniame skunde neginčijamas, iš esmės buvo pagrįsti teiginiu, kad, nesant DTM, korteles aptarnaujantys bankai priklausytų nuo kortelės išdavusių bankų geros valios, nes pastarieji vienašališkai galėtų nustatyti tarpbankinių mokesčių dydį, o prekybininkai ir korteles aptarnaujantys bankai privalėtų sutikti su jų nustatytomis sąlygomis.
- 172 Skundžiamo sprendimo 95 ir 96 punktuose Bendrasis Teismas pagrįstai nusprendė, kad, kaip galima teigti remiantis šio sprendimo 78–121 punktais, Komisija pagrįstai galėjo daryti išvadą, jog „galimybė, kad tam tikri korteles išdavę bankai išnaudos pagal [*Honour All Cards Rule*] išipareigojusius

aptarnaujančius bankus, galėtų būti panaikinta tinklo taisyklė, kuri turi mažesnę konkurenciją ribojantį poveikį, nei šiuo atveju pasirinktas *MasterCard* sprendimas, pagal kurį bet kuriuo atveju turi būti taikomi tam tikro dydžio tarpbankiniai mokesčiai. Kitas sprendimas būtų taisyklė, draudžianti *ex post* nustatyti tarifus, nesant dvišalio susitarimo tarp bankų“.

- 173 Darytina išvada, kad, kaip galima teigti remiantis skundžiamo sprendimo 94–96 punktais, vienintelė kita pirmojoje instancijoje turima galimybė, kuri leistų *MasterCard* sistemai veikti nesant DTM, iš tikrųjų buvo tik draudimo *ex post* nustatyti mokesčius pagrindu veikiančios sistemos prielaida. Šiomis aplinkybėmis tas draudimas gali būti laikomas „priešingos padėties prielaida“, kuri ne tik ekonomiškai patikima atsižvelgiant į *MasterCard* sistemą, bet ir galima ar net tikėtina, nes remiantis skundžiamu sprendimu negalima teigti ir yra aišku, jog Bendrajame Teisme nebuvo teigiama, kad *MasterCard* buvo linkusi leisti savo sistemai veikiau sugriūti, nei priimti kitą sprendimą, t. y. draudimą *ex post* nustatyti mokesčius.
- 174 Todėl net jei Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, kad pakanka tik draudimo *ex post* nustatyti mokesčius *MasterCard* sistemoje patikimumo ekonominiu požiūriu, kad būtų galima pagrįsti atsižvelgimą į tą draudimą atliekant DTM poveikio konkurencijai analizę, skundžiamame sprendime nustatytomis šios bylos aplinkybėmis Bendrasis Teismas, atlikdamas DTM ribojamojo poveikio analizę, galėjo remtis ta pačia „priešingos padėties prielaida“, kuria pasinaudojo analizuodamas šių mokesčių objektyvųjį būtinumą, nors ir dėl kitų priežasčių, nei Bendrojo Teismo nustatytos skundžiamo sprendimo 132 ir 143 punktuose. Tokiomis aplinkybėmis šio sprendimo 169 straipsnyje konstatuota teisės klaida neturi įtakos ribojančio poveikio analizei, kurią Bendrasis Teismas atliko remdamasis aptariama „priešingos padėties prielaida“.
- 175 Ši klaida taip pat neturi įtakos skundžiamo sprendimo rezoliucinei daliai, kuri atrodo pagrįsta kitais teisiniais motyvais.
- 176 Dėl argumento, kurio santrauka pateikta šio sprendimo 140 punkte, jog LBG kaltina Bendrąjį Teismą, kad šis nepripažino kitų mokėjimo sistemų daromų suvaržymų svarbos, pakanka pažymėti, kad skundžiamo sprendimo 137 punkte Bendrasis Teismas aiškiai konstatavo, kad atlikdama DTM poveikio analizę Komisija pagrįstai atsižvelgė į tarp sisteminę konkurenciją. Kadangi šis argumentas grindžiamas klaidingu skundžiamo sprendimo aiškinimu, jis turi būti atmestas (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Ojha / Komisija*, C-294/95 P, EU:C:1996:434, 48 ir 49 punktus).
- 177 Dėl argumento, apie kurį taip pat kalbama šio sprendimo 140 punkte, kad LBG kaltina Bendrąjį Teismą, jog šis nusprendė, kad sistemos dvilypumas turi reikšmės tik taikant EB 81 straipsnio 3 dalį, reikia priminti, kad, kaip galima teikti remiantis šio sprendimo 161 punktu ir kaip, be kita ko, teigia LBG, Bendrasis Teismas privalėjo įsitikinti, kad Komisija išanalizavo tariamą realų konkurencijos ribojimą. Vertinant, ar įmonių veiksmų derinimas turi būti laikomas draudžiamu dėl su šiuo derinimu susijusio konkurencijos pablogėjimo, remiantis šio sprendimo 165 punkte nurodyta teismų praktika reikia atsižvelgti į visus reikšmingus duomenis, paisant, be kita ko, aptariamų paslaugų pobūdžio ir realių rinkų veikimo sąlygų bei struktūros, kurie būtų susiję su ekonominiu ar teisiniu to derinimo kontekstu, o tai, ar tie duomenys susiję su atitinkama rinka, neturi reikšmės.
- 178 Šiuo atveju skundžiamo sprendimo 173 punkte Bendrasis Teismas konstatavo (o šiame apeliaciniame skunde tas konstatavimas tiesiogiai neginčijamas), kad Komisija, atlikdama DTM poveikio konkurencijai analizę, galėjo aptarnavimo rinką pripažinti atitinkama rinka. Be to, kaip galima teigti remiantis skundžiamo sprendimo 176 punktu, Bendrasis Teismas, savarankiškai atlikdamas faktinių aplinkybių vertinimą, kuris šiame apeliaciniame skunde neginčijamas, pažymėjo, kad egzistuoja tam tikra „kortelių išdavimo“ ir „kortelių aptarnavimo“ sąveika, kaip antai paslaugų papildomumas ir netiesioginis tinklų poveikis, nes prekybininkų aptarnaujamų kortelių apimtis ir išduotų kortelių skaičius veikia vienas kitą.

- 179 Šiomis aplinkybėmis ekonominis ir teisinis kontekstas, kuriam esant vyksta aptariamas derinimas, apima, kaip teigia apeliantės, RBS ir LBG, atviros mokėjimo sistemos *MasterCard* dvilypumą, ypač dėl to, kad yra žinoma, jog abi šios sistemos dalys sąveikauja (pagal analogiją žr. Sprendimo *Delimitis*, EU:C:1991:91, 17–23 punktus ir Sprendimo *Allianz Hungária Biztosító ir kt.*, C-32/11, EU:C:2013:160, 42 punktą).
- 180 Tačiau šiuo atveju, kaip galima teigti remiantis skundžiamo sprendimo 181 ir 182 punktais, Bendrajame Teisme iš esmės pateikiami argumentai, kurie šiame apeliaciniame skunde neginčijami, neapėmė dabar šiame apeliaciniame skunde pateikiamo LGB argumento, jog tam, kad būtų galima nuspręsti, kad konkurencija ribojama atsižvelgiant į jos kontekstą, reikia atsižvelgti į aptariamos sistemos dvilypį pobūdį. Atvirkščiai, pirmojoje instancijoje pateiktoje kritikoje dėl to, kad neatsižvelgta į sistemos dvilypumą, pabrėžiama tik DTM teikiama ekonominė nauda. Tačiau, kaip galima teigti remiantis šio sprendimo 93 punktu ir EB 81 straipsnio formuluote, kadangi konstatuota, jog priemonė daro didelį neigiamą poveikį konkurencijos parametrams, kaip antai prekių ar paslaugų kainai, kiekiui ir kokybei, ir kuriai dėl tos priežasties taikomas EB 81 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimo principas, tokia ekonominė nauda gali būti vertinama tik pagal to straipsnio 3 dalį.
- 181 Taigi atsižvelgdamas į šį konstatavimą Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 182 punkte galėjo pagrįstai padaryti išvadą, kad jam pateikti nagrinėti priekaištai dėl sistemos dvilypumo neturi prasmės nagrinėjant ieškinio pagrindą, susijusį su EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimu, nes atsižvelgus į tuos priekaištus reikėtų atsižvelgti ir į ekonominę naudą pagal šią dalį. Bendrasis Teismas taip pat pagrįstai nusprendė, kad galima ekonominė nauda, kuri gali būti gauta dėl DTM, yra reikšminga tik atliekant analizę pagal EB 81 straipsnio 3 dalį.
- 182 Darytina išvada, kad LGB argumentas dėl sistemos dvilypio pobūdžio grindžiamas klaidingu skundžiamo sprendimo aiškinimu, todėl yra nepagrįstas.
- 183 Dėl RBS kaltinimo, kurio santrauka pateikta šio sprendimo 129 punkte, kad konkrečiai skundžiamo sprendimo 143 punkte Bendrasis Teismas atliko DTM poveikio „sutrumpintą analizę“, Komisija atsako, kaip galima teigti remiantis šio sprendimo 134 punktu, kad DTM kyla iš įmonių asociacijos sprendimo nustatyti dydžius ir kad jų antikonkurencinis poveikis yra akivaizdus.
- 184 Šiuo klausimu remiantis Teisingumo Teismo praktika darytina išvada, kad tam tikros įmonių veiksmų koordinavimo rūšys yra pakankamai žalingos konkurencijai, jog būtų galima teigti, kad jų poveikio tyrimas yra nereikalingas (šiuo klausimu, be kita ko, žr. Sprendimą *LTM*, EU:C:1966:38, 359 ir 360; Sprendimo *Beef Industry Development Society ir Barry Brothers*, C-209/07, EU:C:2008:643, 15 punktą bei Sprendimo *Allianz Hungária Biztosító ir kt.*, EU:C:2013:160, 34 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 185 Ši teismų praktika susijusi su aplinkybe, kad tam tikros įmonių veiksmų koordinavimo formos gali būti savaime laikomos žalingomis normaliam konkurencijos veikimui (šiuo klausimu, be kita ko, žr. Sprendimo *Allianz Hungária Biztosító ir kt.*, EU:C:2013:160, 35 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 186 Vis dėlto reikia priminti, kad, kaip galima teigti remiantis būtent skundžiamo sprendimo 27 ir 141 punktais, ginčijamas sprendimas grindžiamas ne EB 81 straipsnio 1 dalyje numatyto pažeidimo padarymu, o DTM poveikiu.
- 187 Šiomis aplinkybėmis, priešingai, nei leidžia suprasti Komisija, negalima dėl šios priežasties remtis, kaip nustatyta šio sprendimo 184 punkte nurodytoje teismų praktikoje, paprasčiausiomis prielaidomis ar teiginiais, kad DTM antikonkurencinis poveikis yra „akivaizdus“ (šiuo klausimu, be kita ko, žr. Sprendimo *Compagnie royale asturienne des mines ir Rheinzink / Komisija*, 29/83 ir 30/83, EU:C:1984:130, 16 ir 20 punktus).

- 188 Dėl argumentų, apie kuriuos kalbama šio sprendimo 131, 139 ir 142 punktuose, ir kurie tam tikru mastu sutampa su šio sprendimo 129 punkte išdėstytu RBS argumentu, reikia priminti, kad pareiga motyvuoti sprendimus nustatyta Teisingumo Teismo statuto 36 straipsnyje, kuris Bendrajam Teismui taikomas pagal to statuto 53 straipsnio pirmą pastraipą ir pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 81 straipsnį (žr., be kita ko, Sprendimo *Deutsche Telekom / Komisija*, C-280/08 P, EU:C:2010:603, 135 punktą).
- 189 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką sprendimo motyvuose turi būti pateikti aiškūs ir nedviprasmiški Bendrojo Teismo argumentai, kad suinteresuotieji asmenys galėtų susipažinti su priimto sprendimo pagrindimu, o Teisingumo Teismas – vykdyti jo teisminę kontrolę (žr., be kita ko, Sprendimo *France Télécom / Komisija*, C-202/07 P, EU:C:2009:214, 29 punktą ir Sprendimo *Ziegler / Komisija*, C-439/11 P, EU:C:2013:513, 81 punktą). Kaip jau minėta šio sprendimo 112 punkte, pareiga motyvuoti nereikalauja iš Bendrojo Teismo išsamiai ir vieną po kito išnagrinėti visus ginčo šalių argumentus. Todėl motyvai gali būti numanomi su sąlyga, kad jie leidžia suinteresuotiesiems asmenims sužinoti, dėl kokių priežasčių Bendrasis Teismas atmetė jų argumentus, o Teisingumo Teismui – turėti pakankamai informacijos, kad galėtų vykdyti savo kontrolę (žr., be kita ko, Sprendimo *Ziegler / Komisija*, EU:C:2013:513, 82 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 190 Tačiau nors iš tikrųjų, kaip galima teigti remiantis šio sprendimo 169 punktu, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą aiškindamas EB 81 straipsnio 1 dalį, atsižvelgiant į šio sprendimo 171–175 punktuose padarytą motyvų pakeitimą argumentai, kuriais Bendrasis Teismas kaltinamas atlikęs sutrumpintą DTM poveikio analizę ir šiuo klausimu nepakankamai motyvavęs skundžiamą sprendimą, negali būti grindžiama šia vienintele klaida.
- 191 Dėl likusios dalies pažymėtina, kad dėl to, jog šio sprendimo 188 punkte nurodytais argumentais Bendrasis Teismas kaltinamas atlikęs nepakankamą analizę ar pateikęs nepakankamų motyvų dėl DTM poveikio konkurencijai, tiems argumentams negalima pritarti.
- 192 Iš tiesų pagrįstai pasirėmęs sistemos, veikiančios draudimo *ex post* nustatyti mokesčius pagrindu, „priešingos padėties prielaida“, priešingai, nei teigia RBS, Bendrasis Teismas nepripažino DTM savaime žalingais įprastam konkurencijos veikimui, o pradėjo analizuoti šių mokesčių poveikį konkurencijai. Reikia pažymėti, kad apie Bendrojo Teismo analizę šiuo klausimu negalima spręsti remiantis tik skundžiamo sprendimo 143 punkto aiškinimu, kaip, atrodytų, teigia RBS, nes ta analizė taip pat apima visą analizę, kuri išdėstyta šio sprendimo 123–193 punktuose.
- 193 Konkrečiai kalbant, nors skundžiamo sprendimo 143 punkte Bendrasis Teismas aiškiai nurodė, kad DTM daro ribojamąjį poveikį, nes jais „ribojama prekybininkų galimybė daryti poveikį aptarnaujantiems bankams derantis dėl PPM, taip sumažinant mokesčių dydžio sumažinimo žemiau tam tikro lygio galimybes“, ypač palyginti „su kortelių aptarnavimo rinka, veikiančia be šių mokesčių“, jis neapsiribojo prielaida, kad DTM nustatoma PPM viršutinė riba, o atvirkščiai, skundžiamo sprendimo 157–165 punktuose atliko išsamų tyrimą, kad nustatytų, ar iš tikrųjų taip yra.
- 194 Darytina išvada, jog RBS argumentas, kad poveikio analizę reikia prilyginti ribojimo „dėl tikslo“ analizei, grindžiamas daliniu skundžiamo sprendimo aiškinimu susikoncentruojant tik į to sprendimo 143 punktą ir neatsižvelgiant į išsamesnį tyrimą, kurio dalis jis yra.
- 195 Taip pat apeliančios negali kaltinti Bendrojo Teismo tuo, kad jis nepaaiškino, kaip nurodyta prielaida gali daryti mažesnę ribojamąjį poveikį konkurencijai nei DTM, nes vienintelis šių dviejų atvejų skirtumas susijęs su DTM dydžiu. Iš tiesų, kaip teisingai pažymi Komisija, skundžiamas sprendimas negrindžiamas teiginiu, kad dideli mokesčiai savaime yra EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimas. Atvirkščiai, kaip galima teigti remiantis pačia minėto 143 punkto formuluote, dideli mokesčiai yra tik DTM, kuriais ribojamas prekybininkų galimas daryti spaudimas aptarnaujantiems bankams, pasekmė, kurios rezultatas yra aptarnaujančių bankų konkurencijos dėl PPM dydžio mažėjimas.

- 196 Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas gali atlikti analizės, kuria grindžiami skundžiamo sprendimo 143 punkte išdėstyti teiginiai, kontrolę. Atsižvelgiant į šio sprendimo 183–195 punktus, Bendrasis Teismas pakankamai motyvavo DTM poveikio konkurencijai analizę.
- 197 Šios išvados nepaneigia šio sprendimo 130 išdėstytas argumentas, susijęs su tariamu RBS nurodytu motyvų prieštaravimu. Pakanka pažymėti, kad Bendrojo Teismo argumentuose nėra jokio prieštaravimo dėl to, kad jis pripažino, jog prekybininkai gali daryti spaudimą dėl DTM dydžio, ir šį spaudimą kvalifikavo kaip nepakankamą, kad būtų sudaryta kliūtis pasitelkiant DTM nustatyti viršutinę ribą ir taip sumažinti aptarnaujančių bankų konkurenciją. Iš tikrųjų skundžiamo sprendimo 158 punkte Bendrasis Teismas aiškiai paaiškino, kad šį spaudimą Komisija kvalifikuoti kaip nepakankamą, nes tokį spaudimą iš tikrųjų įmanoma daryti tik peržengus maksimalią prekybininkų toleruojamą ribą. Tai yra atskiri vertinimai, kurie vienas kitam neprieštarauja, todėl šis argumentas yra nepagrįstas (pagal analogiją žr. Nutarties *Piau / Komisija*, C-171/05 P, EU:C:2006:149, 85 punktą).
- 198 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad nors Bendrasis Teismas, kaip nurodyta šio sprendimo 169 punkte, padarė teisės klaidą, dėl šios klaidos vis dėlto negalima panaikinti skundžiamo sprendimo, atsižvelgiant į šio sprendimo 171–175 punktuose pakeistus motyvus. Dėl likusios dalies RBS papildomo apeliacinio skundo vieninteliame pagrinde ir LBG papildomo apeliacinio skundo pirmajame pagrinde išdėstyti argumentai yra iš dalies nereikšmingi ir iš dalies nepagrįsti.
- 199 Tokiomis aplinkybėmis reikia atmesti RBS papildomą apeliacinį skundą ir LBG papildomo apeliacinio skundo pirmąjį pagrindą.

Dėl LBG papildomo apeliacinio skundo antrojo pagrindo

- 200 LBG papildomo apeliacinio skundo antrasis pagrindas, susijęs su EB 81 straipsnio 3 dalies pažeidimu, iš esmės gali būti suskirstytas į tris dalis. Apeliantės pritaria šiam pagrindui ir pateikia papildomų pastabų.

Skundžiamas sprendimas

- 201 Pasak Bendrojo Teismo, ieškinio pirmojoje instancijoje antrasis pagrindas iš esmės buvo sudarytas iš dviejų dalių. Šio pagrindo pirmoje dalyje apeliantės kaltino Komisiją, kad joms taikė per didelę įrodinėjimo našą dėl EB 81 straipsnio 3 dalyje nustatytų sąlygų laikymosi įrodymo. To pagrindo antroje dalyje jos teigė, kad Komisijos atliktoje minėtų sąlygų analizėje yra akivaizdžių vertinimo klaidų. Kadangi buvo neįmanoma šios pirmosios dalies išnagrinėti abstrakčiai, Bendrasis Teismas kartu išnagrinėjo abi ieškinio pirmojoje instancijoje antrojo pagrindo dalis.
- 202 Skundžiamo sprendimo 207 punkte Bendrasis Teismas konstatavo: „kadangi DTM nėra pagalbinis apribojimas *MasterCard* sistemos atžvilgiu, Komisija teisingai išnagrinėjo, ar konkrečiai [iš] DTM [gauta] objektyvios naudos. Taigi aplinkybė, jog Komisija ginčijamo sprendimo 679 konstatuojamojoje dalyje pripažino, kad mokėjimo kortelių sistemos, pavyzdžiui, *MasterCard* sistema, yra technikos ir ekonomikos pažanga, neturi reikšmės nagrinėjant, ar DTM atitinka pirmąją EB 81 straipsnio 3 dalyje nustatytą sąlygą“.
- 203 Skundžiamo sprendimo 208–126 punktuose Bendrasis Teismas išnagrinėjo apeliančių argumentus dėl DTM vaidmens nustatant pusiausvyrą tarp *MasterCard* sistemos „kortelių išdavimo“ ir „kortelių aptarnavimo“ dalių. Šio sprendimo 217 punkte Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad „atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad nepadarydama akivaizdžios vertinimo klaidos Komisija galėjo atmesti ieškovių pateiktus argumentus, grindžiančius *MasterCard* sistemos galimos objektyvios naudos priskyrimą DTM vaidmeniui“.

- 204 To sprendimo 220 punkte Bendrasis Teismas pridūrė, kad net jei būtų galima daryti išvadą, jog DTM prisideda prie *MasterCard* sistemos produktyvumo padidėjimo, to nepakanka įrodyti, kad šie mokesčiai atitinka EB 81 straipsnio 3 dalyje nustatytą pirmąją sąlygą. Šiuo klausimu to paties sprendimo 221 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, kad naudą iš tokio padidėjimo pirmiausia gauna mokėjimo organizacija *MasterCard* ir šioje sistemoje dalyvaujantys bankai ir kad tobulinimas pagal EB 81 straipsnio 3 dalį neturi būti siejamas su bet kokia partnerių gauta nauda iš susitarimo dėl jų gamybos ar paskirstymo veiklos.
- 205 Skundžiamo sprendimo 222–225 punktuose Bendrasis Teismas išnagrinėjo, ar prekybininkai gauna pastebimos objektyvios naudos dėl DTM, ir to sprendimo 226 punkte padarė išvadą, kad, „nesant įrodymų dėl pakankamai glaudaus ryšio tarp DTM ir prekybininkų gaunamos objektyvios naudos, vien tik aplinkybės, kad DTM skatina *MasterCard* sistemos produktyvumą, nepakanka įrodyti, jog yra įvykdyta EB 81 straipsnio 3 dalyje nustatyta pirmoji sąlyga“.
- 206 Skundžiamo sprendimo 227–229 punktuose Bendrasis Teismas nusprendė, kad nepateikus įrodymų, jog prekybininkai, kurie yra viena iš dviejų mokėjimo kortelėmis suinteresuotų vartotojų grupių, turi pastebimos objektyvios naudos iš DTM, apeliančių kritika dėl nepakankamo atsižvelgimo į DTM naudą kortelių turėtojams neturi reikšmės.
- 207 Dėl apeliančių argumentų, kuriais Komisija kaltinama, kad veikia kaip DTM „dydžio reguliuotoja“, to paties sprendimo 230–232 punktuose Bendrasis Teismas konstatavo, kad Komisija išnagrinėjo ir pagrįstai atmetė per administracinę procedūrą apeliančių pateiktus argumentus ir kad duomenų, atitinkančių Komisijos reikalaujamą ekonominių įrodymų lygį, nebuvimas, net jei tikrai jų nebuvo, negalėtų palengvinti įrodinėjimo naštos ar net jos perkelti.
- 208 Galiausiai skundžiamo sprendimo 236 ir 237 punktuose Bendrasis Teismas taip baigė ieškinio pirmojoje instancijoje antrojo pagrindo, susijusio su EB 81 straipsnio 3 dalimi, analizę:
- „236 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad ieškovės neįrodė, jog Komisijos vertinimas dėl EB 81 straipsnio 3 dalies pirmosios sąlygos yra neteisėtas. Kadangi tam, kad ši nuostata galėtų būti taikoma, reikia, kad visos joje nurodytos sąlygos būtų įvykdytos, reikia atmesti antrą ieškinio pagrindo dalį, nenagrinėjant ieškovių kaltinimų, susijusių su kitais Komisijos vertinimo pagal šį straipsnį aspektais.
- 237 Todėl pirma ieškinio pagrindo dalis, susijusi su ieškovėms nustatyta per didele įrodinėjimo našta, taip pat turi būti atmesta. Iš pateiktų vertinimų matyti, kad Komisija išnagrinėjo ieškovių pateiktus argumentus ir įrodymus ir šios bylos aplinkybėmis pagrįstai galėjo nuspręsti, jog jie nepatvirtino, kad buvo įvykdytos EB 81 straipsnio 3 dalies taikymo sąlygos. Kadangi Komisija galėjo pagrįstai nuspręsti, kad ieškovės nepateikė išimties taikymo įrodymų, taip pat reikia atmesti tvirtinimą, susijusį su *in dubio pro reo* principo pažeidimu.“

Dėl LBG papildomo apeliacinio skundo antrojo pagrindo pirmos dalies

– Šalių argumentai

- 209 LBG teigia, kad Bendrasis Teismas netaikė teisingo kriterijais dėl įrodinėjimo naštos, t. y. tikimybių palyginimo. Darydama nuorodą į jos pačios Bendrajame Teisme pateiktas pastabas dėl EB 81 straipsnio 3 dalies, LBG teigia, kad šis teismas turėjo išnagrinėti visą *MasterCard* sistemą, kuri neša didelę naudą kortelių turėtojams ir prekybininkams. Bendrasis Teismas turėjo ne reikalauti *MasterCard* pagrįsti tikslaus DTM dydžio, o paprasčiausiai paprašyti pagrįsti metodiką, kurią *MasterCard* taiko nustatydamas DTM.

- 210 Komisija mano, kad visi trys LBG papildomo apeliacinio skundo antrajame pagrindu pateikti teiginiai yra nepriimtini, nes jie grindžiami bendrais ir miglotais teiginiais, kurie nesudaro galimybės nei identifikuoti ginčijamas skundžiamo sprendimo dalis, nei apibrėžti, koku teisiniu pagrindu jos paremtos laikantis Teisingumo Teismo procedūros reglamento 169 straipsnio 2 dalyje nustatytų reikalavimų. Jos teigimu, LBG aiškiai neįrodė, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, o tik pateikia argumentus, kurie jau buvo pateikti pirmojoje instancijoje.
- 211 Konkrečiai Komisija teigia, kad papildomo apeliacinio skundo antrojo pagrindo pirmai daliai pagrįsti LBG nenurodo jokio skundžiamo sprendimo punkto ir nekommentuoja Bendrojo Teismo nurodytos teismų praktikos dėl tinkamos įrodymų apimties.
- 212 Dėl esmės Komisija teigia, kad, kiek tai susiję su ieškinio pirmojoje instancijoje antrojo pagrindo pirma dalimi dėl įrodinėjimo naštos, skundžiamo sprendimo 196 ir 206 punktuose Bendrasis Teismas teisingai rėmėsi nusistovėjusia teismų praktika, kurioje nustatyta, kad, norėdama pasinaudoti EB 81 straipsnio 3 dalimi, įmonė turi remtis įtikinamais argumentais ir įrodymais, kuriuos Komisija privalo išnagrinėti. Atvirkščiai, LBG siūlomas tikimybių palyginimo kriterijus nepagrįstas jokia teismų praktikoje.
- 213 Be to, Komisija mano, kad dėl to, jog LBG ginčija reikalavimą dėl priežastinio ryšio tarp realaus ribojimo ir veiksmingumo, šis argumentas yra nereikšmingas, nes LBG neginčija su tuo susijusio skundžiamo sprendimo punkto, t. y. to sprendimo 207 punkto. Bet kuriuo atveju toks reikalavimas yra suderinamas su teismų praktika, todėl LBG argumentams, kad, pirma, *MasterCard* sistema suteikia didelės naudos vartotojams ir prekybininkams ir, antra, Bendrasis Teismas taikė pernelyg griežtą kriterijų dėl EB 81 straipsnio 3 dalies, negalima pritarti.
- 214 Galiausiai Komisija teigia, kad reikia ne pagrįsti konkretų DTM dydį, o veikiau atsakyti į klausimą, ar DTM suteikia objektyvaus veiksmingumo.

– Teisingumo Teismo vertinimas

- 215 Kaip galima teigti remiantis šio sprendimo 150 ir 151 punktais, net jei Teisingumo Teismo procedūros reglamento 169 straipsnio 2 dalis, kuria remiasi Komisija, LBG papildomam apeliaciniam skundui negali būti taikoma atgaline data, vadovaujantis šio papildomo apeliacinio skundo pateikimo dieną galiojusiomis nuostatomis, būtent SESV 256 straipsniu, Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirma pastraipa ir šio teismo procedūros reglamento 112 straipsnio 1 dalies c punktu darytina išvada, kad apeliaciniame skunde turi būti tiksliai nurodyti prašomo panaikinti sprendimo ginčijami elementai ir teisiniai argumentai, kuriais toks prašymas konkrečiai grindžiamas.
- 216 Apeliacinis skundas, kuriame tik pakartojami ar pažodžiui perrašomi Bendrajame Teisme jau pateikti pagrindai ir argumentai, įskaitant tuos, kurie grindžiami šio teismo konkrečiai atmestomis faktinėmis aplinkybėmis, neatitinka šio reikalavimo. Iš tiesų, kadangi tokiam apeliaciniame skunde nepateikta argumentų, kuriais būtų konkrečiai kritikuojamas skundžiamas sprendimas, toks apeliacinis skundas iš tikrųjų yra prašymas paprasčiausiai iš naujo išnagrinėti Bendrajam Teismui pateiktą ieškinį, o tai, remiantis Teisingumo Teismo statuto 58 straipsniu, nepatenka į jo kompetenciją (žr. Sprendimo *Deere / Komisija*, C-7/95 P, EU:C:1998:256, 20 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 217 Tačiau nors LBG teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes kaip įrodymų naštos kriterijaus taikant EB 81 straipsnio 3 dalį nenustatė tikimybių palyginimo, reikia konstatuoti, kad šiuo atveju papildomame apeliaciniame skunde nenurodyta ir juo remiantis negalima tiksliai identifikuoti skundžiamo sprendimo punktų ar sprendimo dalies, kuri jame kritikuojama.

- 218 Taip pat reikia pažymėti, kad darydama nuorodą į argumentus, pateiktus prašyme įstoti į bylą pirmojoje instancijoje, LBG vėl pateikia tuos pačius argumentus, kuriuos jau nurodė Bendrajame Teisme, ir iš tikrųjų siekia, kad jie būtų išnagrinėti iš naujo, tačiau net nebando pateikti teisinių argumentų, kuriais konkrečiai būtų įrodinėjama, kad Bendrasis Teismas, taikydamas savo metodą, padarė teisės klaidą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Deere / Komisija*, EU:C:1998:256, 41 punktą).
- 219 Todėl Komisijos pateiktas prieštaravimas dėl priimtinumą yra pagrįstas, o LBG papildomo apeliacinio skundo antrojo pagrindo pirma dalis dėl tos priežasties yra nepriimtina.

Dėl LBG papildomo apeliacinio skundo antrojo pagrindo antros dalies

– Šalių argumentai

- 220 Papildomo apeliacinio skundo antrojo pagrindo antroje dalyje LBG, palaikoma apeliančių, teigia, kad skundžiamo sprendimo 233 punkte Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes susikoncentravo tik į prekybininkams suteikiamą pranašumą, nepaisant to, kad to sprendimo 228 punkte pripažino, jog į naudą gali būti atsižvelgiama dėl kiekvienos rinkos ir paslaugos, dėl kurių sudarytas aptariamas susitarimas, o to sprendimo 176 punkte – kad yra ryšys tarp kortelių turėtojų ir prekybininkų. Taip Bendrasis Teismas suklydo, nes neatsižvelgė, pirma, į reikšmingą naudą, kurią kortelių turėtojams teikia *MasterCard* sistema ir DTM, ir, antra, į sistemos dvilypumą ir optimizavimą, kurio siekti padeda DTM.
- 221 Apeliantės pritaria LBG argumentams ir priduria, kad skundžiamo sprendimo motyvai yra pasikartojantys, prieštaringi ir nepakankami, nes jais patvirtinamas neatsižvelgimas ginčijamame sprendime į DTM naudą kortelių turėtojams. Konkrečiai šio sprendimo 107, 110 ir 118 punktuose Bendrasis Teismas pripažįsta, kad kortelių turėtojai patirtų didesnių sąnaudų, jeigu DTM būtų panaikinti arba sumažinti, to sprendimo 178 ir 233 punktuose teigia, kad prekybininkų finansinis prisidėjimas prie kortelės išduodančių bankų jiems teikiamų paslaugų yra pagrįstas, o to paties sprendimo 182 ir 228 punktuose konstatuoja, kad į DTM funkciją, dėl kurios sumažėja sąnaudos kortelių turėtojams, turi būti atsižvelgta taikant EB 81 straipsnio 3 dalį. Todėl neįmanoma suvokti, kaip Bendrasis Teismas vėliau galėjo padaryti išvadą, kad „ieškovių kaltinimas dėl nepakankamo atsižvelgimo į DTM naudą kortelių turėtojams bet kuriuo atveju nėra reikšmingas“.
- 222 Apeliantės taip pat teigia, kad skundžiamo sprendimo 233 punkte Bendrasis Teismas pats sau prieštarauja, kai pripažįsta, kad finansinis prisidėjimas prie kortelės išduodančių bankų jiems teikiamų paslaugų yra pagrįstas, nors neįmanoma tiksliai įrodyti, koku mastu, ir teigia, kad *MasterCard* nenurodė „debeto, atidėto debeto ir kredito kortelės išdavusių bankų teikiamų paslaugų, kurios galėtų būti laikomos objektyvia nauda prekybininkams“.
- 223 Apeliantės priduria, kad net jeigu joms nepavyko pateikti pakankamai įrodymų, jog prekybininkai naudojami apčiuopiama DTM teikiama objektyvia nauda, Bendrasis Teismas nepaaiškino nei priežasčių, kodėl, atsižvelgiant į skundžiamo sprendimo 228 punkte nurodytą teismų praktiką, dvi pirmosios sąlygos, nustatytos EB 81 straipsnio 3 dalyje, negali būti įvykdytos remiantis vien DTM teikiama nauda kortelių turėtojams, nei priežasčių, kodėl visoms vartotojų kategorijoms turi tekti tokia pati naudos dalis.
- 224 Komisija pateikia ne tik bendrus su nepriimtumu susijusius argumentus, kurie išdėstyti šio sprendimo 210 punkte, bet ir teigia, kad LBG papildomo apeliacinio skundo antrojo pagrindo antra dalis yra nepakankamai pagrįsta. LBG ginčija tam tikras faktines aplinkybes dėl veiksmingumo nepadidinimo arba dėl sąžiningo dalijimosi gaunama nauda su vartotojais, tačiau nekalba apie jokią iškraipymą.

225 Iš esmės Komisija teigia, kad veiksmingumo didinimas įvairiose rinkose neužtikrina, kad su vartotojais būtų sąžiningai dalijamasi gaunama nauda, kaip nustatyta EB 81 straipsnio 3 dalies antroje sąlygoje. Sąžiningo gaunamos naudos skyrimo nebuvimas yra fakto konstatavimas, kuris negali būti skundžiamas apeliacine tvarka. Bet kuriuo atveju LBG nepaaiškina, kodėl Bendrojo Teismo konstatavimas dėl sąžiningo dalijimosi gaunama nauda su vartotojais yra teisiškai klaidingas. Rinkų tarpusavio priklausomybė dvilypėje sistemoje nesumenkina bendrosios taisyklės, kad bent sąžininga veiksmingumo padidinimo dalis turi būti skirta vartotojams, kuriems daroma žala dėl ribojimo.

226 Be to, pasak Komisijos, Bendrasis Teismas atsižvelgė į naudą kortelių turėtojams, sistemos produktyvumo maksimizavimą ir jos dvilypumą, tačiau skundžiamo sprendimo 208–229 punktuose paprasčiausiai atmetė su tuo susijusius argumentus. Su šiuo aspektu susijusių faktų konstatavimai negali būti skundžiami apeliacine tvarka ir bet kuriuo atveju juose nėra jokios teisės klaidos.

– Teisingumo Teismo vertinimas

227 Komisijos pateiktam prieštaravimui dėl priimtumo, kuriame teigiama, kad LBG papildomo apeliacinio skundo antrojo pagrindo antra dalis yra nepakankamai pagrįsta, negalima pritarti. Iš tiesų pakanka pažymėti, kad LBG nurodė konkretų skundžiamo sprendimo punktą, kuriame yra tariama teisės klaida, t. y. 233 punktą, ir pagrindė savo argumentus nurodžiusi kitus konkrečius to sprendimo punktus ir pagrindžiančius argumentus. Darytina išvada, kad LBG argumentai šiuo klausimu atitinka šio sprendimo 215 ir 216 punktuose nurodytos teismų praktikos ir nuostatų reikalavimus.

228 Taip pat reikia pažymėti, kad, priešingai, nei teigia Komisija, šioje antroje dalyje LBG ne tik ginčija pirmojoje instancijoje atliktą faktinių aplinkybių vertinimą, bet iš esmės kelia klausimą, kurios rinkos gali būti laikomos teikiančiomis objektyvios naudos, į kurią būtų galima atsižvelgti analizuojant EB 81 straipsnio 3 dalyje išdėstytą pirmąją sąlygą. Šis klausimas yra apeliacinio skundo stadijoje priimtinas teisės klausimas.

229 Dėl esmės reikia priminti, kad LBG, palaikoma apeliančių, iš esmės priekaištauja Bendrajam Teismui, kad jis susikoncentravo tik į naudą, kurią DTM teikia prekybininkams, ir taip neatsižvelgė į naudą, kurią *MasterCard* sistema ir DTM suteikia kortelių turėtojams, bei į sistemos dvilypumą ir į šios sistemos optimizavimą, kurio siekti padeda DTM.

230 Visų pirma reikia atmesti argumentą, kad Bendrasis Teismas klaidingai neatsižvelgė į *MasterCard* sistemos teikiamą naudą kortelių turėtojams. Šiuo klausimu reikia priminti, kad bet kuriam įmonių asociacijos sprendimui, kuris prieštarauja EB 81 straipsnio 1 daliai, išimtis pagal šio straipsnio 3 dalį gali būti taikoma tik tuo atveju, jei tas sprendimas atitinka toje dalyje nustatytas sąlygas, įskaitant sąlygą dėl pagalbos tobulinti prekių gamybą ar paskirstymą arba skatinti technikos ar ekonomikos pažangą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Remia ir kt. / Komisija*, EU:C:1985:327, 38 punktą). Beje, remiantis šio sprendimo 89 ir 90 punktais galima teigti, kad kai negalima atsieti įmonių asociacijos sprendimo nuo pagrindinės operacijos ar veiklos, su kuria tas sprendimas susijęs, nepakenkiant jos buvimui ir tikslams, reikia išnagrinėti šio sprendimo suderinamumą su EB 81 straipsniu kartu su pagrindinės operacijos ar veiklos, dėl kurios tas ribojimas yra pagalbinis, suderinamumu.

231 Atvirkščiai, kadangi konstatuota, jog toks sprendimas nėra objektyviai būtinas įgyvendinant konkrečią operaciją ar veiklą, taikant EB 81 straipsnio 3 dalį galima atsižvelgti tik į konkrečiai tuo sprendimu suteikiamą objektyvią naudą (pagal analogiją žr. Sprendimo *Remia ir kt. / Komisija*, EU:C:1985:327, 47 punktą).

232 Šiuo atveju, kaip galima teigti remiantis šio sprendimo 78–121 punktais, Bendrasis Teismas, nepadaręs teisės klaidos, skundžiamo sprendimo 120 punkte galėjo konstatuoti, jog DTM nebuvo objektyviai būtini, kad veiktų *MasterCard* sistema. Atsižvelgiant į šią išvadą, to sprendimo 207 punkte Bendrasis Teismas taip pat pagrįstai padarė išvadą, kad EB 81 straipsnio 3 dalyje nustatytos pirmos sąlygos

analizėje turėjo būti išnagrinėta, ar konkrečiai iš DTM, o ne iš visos *MasterCard* sistemos gauta objektyvios naudos. Darytina išvada, kad argumentui, jog Bendrasis Teismas klaidingai neatsižvelgė į *MasterCard* sistemos teikiamą naudą kortelių turėtojams, negalima pritarti.

- 233 Dėl argumento, kad Bendrasis Teismas neatsižvelgė į *MasterCard* sistemos optimizavimą, kurio siekti padeda DTM, reikia priminti, kad skundžiamo sprendimo 208–219 punktuose Bendrasis Teismas išnagrinėjo apeliančių argumentus dėl DTM vaidmens nustatant pusiausvyrą tarp sistemos „kortelių išdavimo“ ir „kortelių aptarnavimo“ dalių ir nusprendė atmesti argumentą, kad DTM prisideda prie sistemos produktyvumo didinimo. Darytina išvada, kad LBG argumentas šiuo klausimu grindžiamas klaidingu skundžiamo sprendimo aiškinimu ir dėl to yra nepagrįstas.
- 234 Dėl argumentų, kad Bendrasis Teismas suklydo neatsižvelgęs į sistemos dvilypumą ir DTM teikiamą naudą kortelių turėtojams, visų pirma nusistovėjusioje teismų praktikoje nustatyta, kad tobulinimas, kaip jis suprantamas pagal EB 81 straipsnio 3 dalį, neturi būti siejamas su bet kokia partnerių gauta nauda iš aptariamo susitarimo dėl jų gamybos ar paskirstymo. Šis tobulinimas, be kita ko, turi suteikti objektyvios naudos, kuria būtų kompensuojamas susitarimo daromas neigiamas poveikis konkurencijai (žr. Sprendimą *Consten ir Grundig / Komisija*, 56/64 ir 58/64, EU:C:1966:41, 502).
- 235 Taip pat primintina, jog siekiant nustatyti, ar susitarimas padeda tobulinti prekių gamybą ir platinimą arba skatinti technikos ir ekonomikos pažangą ir suteikia pastebimą objektyvią naudą, jis nagrinėtinas atsižvelgiant į įmonių nurodytus su faktinėmis aplinkybėmis susijusius argumentus ir įrodymus (šiuo klausimu dėl prašymo taikyti išimtį pagal EB 81 straipsnio 3 dalį žr. Sprendimo *GlaxoSmithKline Services ir kt. / Komisija ir kt.*, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P ir C-519/06 P, EU:C:2009:610, 102 punktą).
- 236 Taip nagrinėjant gali prireikti atsižvelgti į aptariamame susitarime nurodyto sektoriaus charakteristikas ir galimą specifiką, jeigu jie turi lemiamos įtakos nagrinėjimo rezultatui (žr. Sprendimo *GlaxoSmithKline Services ir kt. / Komisija ir kt.*, EU:C:2009:610, 103 punktą). Beje, pagal EB 81 straipsnio 3 dalį reikia atsižvelgti į bendrą poveikį visiems vartotojams atitinkamose rinkose (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Asnef-Equifax ir Administración del Estado*, EU:C:2006:734, 70 punktą).
- 237 Tuo remiantis darytina išvada, kad tuo atveju, kai susiduriama su dvilype sistema, kaip antai *MasterCard* sistema, vertinant, ar priemonė, kuria iš esmės pažeidžiamas EB 81 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas, nes ja sukuriamas ribojamasis poveikis vienai iš dviejų su šia sistema susijusių vartotojų grupei, gali tenkinti EB 81 straipsnio 3 dalyje nustatytą pirmąją sąlygą, reikia atsižvelgti į sistemą, kurioje ši priemonė taikoma, įskaitant, jei reikia, į dėl tos priemonės gaunamos objektyvios naudos visumą, ne tik rinkoje, kurioje šis ribojimas konstatuotas, bet ir rinkoje, kuri apima kitą su šia sistema susijusių vartotojų grupę, ypač tuo atveju, kai, kaip ir šioje byloje, yra aišku, jog dvi aptariamos sistemos dalys sąveikauja tarpusavyje. Šiuo tikslu būtina įvertinti, jei reikia, ar tokia nauda gali kompensuoti neigiamą poveikį, kurį ta pati priemonė daro konkurencijai.
- 238 Vis dėlto šiuo atveju LBG argumentui, kad Bendrasis Teismas suklydo neatsižvelgęs į sistemos dvilypumą, negalima pritarti. Kaip pažymėta šio sprendimo 233 punkte, skundžiamo sprendimo 208–219 punktuose Bendrasis Teismas išnagrinėjo apeliančių argumentus dėl DTM vaidmens nustatant pusiausvyrą tarp sistemos „kortelių išdavimo“ ir „kortelių aptarnavimo“ dalių ir šio sprendimo 210 punkte šuo tikslu konkrečiai pripažino, kad šios dalys tarpusavyje sąveikauja. Aplinkybė, kad Bendrasis Teismas nusprendė atmesti argumentą, kad DTM prisideda prie šios sistemos produktyvumo didinimo, neturi jokio poveikio aplinkybei, kad atlikdamas analizę Bendrasis Teismas atsižvelgė į nagrinėjamos sistemos dvilypumą.
- 239 Nagrinėdamas DTM teikiamą naudą, kuria naudojasi prekybininkai, Bendrasis Teismas taip pat atsižvelgė į sistemos dvilypumą būtent skundžiamo sprendimo 222 ir 223 punktuose, kuriuose pripažino, kad apyvartoje esančių kortelių skaičiaus augimas gali padidinti *MasterCard* sistemos

naudingumą prekybininkams, nors atlikdamas savarankišką faktinių aplinkybių vertinimą Bendrasis Teismas padarė išvadą, jog neigiamo poveikio prekybininkams rizika yra tuo didesnė, kuo daugiau kortelių yra apyvartoje.

- 240 Konkrečiai dėl argumento, kuriuo LBG kaltina Bendrąjį Teismą, kad jis neatsižvelgė į DTM teikiamą naudą kortelių turėtojams, reikia konstatuoti, kad atsižvelgiant į tai, kas nurodyta šio sprendimo 234–236 punktuose, Bendrasis Teismas iš esmės privalėjo nagrinėdamas EB 81 straipsnio 3 dalyje nustatytą pirmąją sąlygą atsižvelgti į visą DTM teikiamą naudą ne tik atitinkamoje rinkoje, t. y. – aptarnavimo, bet ir priešingoje su išdavimu susijusioje rinkoje.
- 241 Darytina išvada, kad jeigu Bendrasis Teismas būtų konstatavęs, kad DTM teikia objektyvią naudą prekybininkams, nors tų DTM savaime nepakanka kompensuoti konstatuotam ribojamajam poveikiui pagal EB 81 straipsnio 1 dalį, visa nauda abiejose naudotojų rinkose *MasterCard* sistemoje, įskaitant kortelių turėtojų rinką, gali pagrįsti DTM, jei, kartu paėmus, ta nauda gali kompensuoti tų mokesčių ribojamąjį poveikį.
- 242 Tačiau, kaip priminta šio sprendimo 234 punkte, nagrinėjant EB 81 straipsnio 3 dalyje nustatytą pirmąją sąlygą kyla klausimas, ar aptariamoms priemonėms teikiama nauda kompensuoja jos daromą neigiamą poveikį. Taigi tuo atveju, kai ribojamasis poveikis, kaip ir šioje byloje, konstatuojamas tik vienoje dvilypės sistemos rinkoje, ribojamosios priemonės teikiama nauda kitoje su ta sistema taip pat susijusioje rinkoje negali viena kompensuoti tos priemonės sukulto neigiamo poveikio, nesant jokio įrodymo, kad egzistuoja tai priemonei priskirtina objektyvi nauda atitinkamoje rinkoje, būtent, kaip galima teigti remiantis skundžiamo sprendimo 21 ir 168–180 punktais, kai tose rinkose esantys vartotojai iš esmės nėra tie patys.
- 243 Iš tiesų šiuo atveju ir, nesant jokio prieštaravimo dėl iškraipymo šiuo klausimu, skundžiamo sprendimo 226 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad nėra įrodymų, jog dėl DTM prekybininkai gauna objektyvios naudos. Tokiomis aplinkybėmis nereikia nagrinėti DTM teikiamos naudos kortelių turėtojams, nes tik ta nauda negalėtų kompensuoti šių mokesčių daromo neigiamo poveikio. Todėl skundžiamo sprendimo 229 punkte Bendrasis Teismas pagrįstai konstatavo, kad „ieškovių kaltinimas dėl nepakankamo atsižvelgimo į DTM naudą kortelių turėtojams bet kuriuo atveju nėra reikšmingas“.
- 244 Dėl šio sprendimo 221 punkte išdėstyto ieškovių argumento, kad skundžiamo sprendimo motyvai šiuo klausimu yra pasikartojantys, priešaringi ir nepakankami, reikia konstatuoti, kad šiems argumentams negalima pritarti.
- 245 Iš tiesų, net jeigu Bendrasis Teismas, analizuodamas DTM objektyvų reikalingumą, būtų pripažinęs, kad kortelių turėtojai gauna naudos, į kurią iš esmės galima atsižvelgti taikant EB 81 straipsnio 3 dalį, šioje byloje nereikėjo, kaip galima teigti remiantis šio sprendimo 240–243 punktais, atlikti tokios naudos tyrimo. Todėl konkrečiai skundžiamo sprendimo 229 punkte išdėstyti Bendrojo Teismo argumentai šiuo klausimu nėra priešaringi.
- 246 Dėl šio sprendimo 222 punkte išdėstyto argumento, kad Bendrasis Teismas pats sau prieštarauja skundžiamo sprendimo 233 punkte, reikia pažymėti, jog šis argumentas grindžiamas selektyviai pasirinkta citata dėl netinkamo šio sprendimo aiškinimo. Iš tiesų vartodamas žodžių junginį „finansinis prisidėjimas“ Bendrasis Teismas turėjo galvoje ne prekybininkų gaunamą objektyvią naudą, kaip teigia apeliančės, o PPM. Taigi Bendrasis Teismas ne pripažino, kad prekybininkų finansinis prisidėjimas prie kortelės išduodančių bankų patiriamų sąnaudų už jų teikiamas paslaugas tiems prekybininkams yra pagrįstas, o tik konstatavo, kad apeliančės turėjo nurodyti naudą, kuri galėtų būti laikoma pagrindžiančia PPM.
- 247 Dėl apeliančių argumento, kad Bendrasis Teismas nepaaiškino, kodėl dvi pirmosios sąlygos, nustatytos EB 81 straipsnio 3 dalyje, negali būti tenkinamos remiantis vien DTM teikiama nauda kortelių turėtojams, pakanka padaryti nuorodą į šio sprendimo 240–245 punktus.

- 248 Galiausiai, kadangi apeliančės kaltina Bendrąjį Teismą, kad šis nepaiškino, kodėl visoms vartotojų kategorijoms turi tekti tokia pati DTM teikiamos naudos dalis, pakanka pažymėti, kad šis kaltinimas grindžiamas klaidingu skundžiamo sprendimo aiškinimu. Iš tiesų Bendrasis Teismas niekur nekonstatavo, kad kiekviena vartotojų grupė turi gauti vienodą šios naudos dalį, o tik nurodė, kad prekybininkai, kurie yra viena iš dviejų su mokėjimo kortelėmis susijusių vartotojų grupių, taip pat turėtų gauti pastebimos objektyvios naudos iš DTM. Taigi skundžiamo sprendimo 228 punkte vartodamas žodžius „taip pat“ Bendrasis Teismas pagrįstai nurodė, kad prekybininkai turi gauti naudos iš DTM „kaip ir“ kortelių turėtojai, tačiau ne „tokią pačią“ kaip pastarieji.
- 249 Tad reikia daryti išvadą, kad apeliančių argumentas, jog Bendrasis Teismas nepakankamai motyvavo neatsižvelgimą į DTM teikiamą naudą kortelių turėtojams, yra nepagrįstas.
- 250 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, LBG papildomo apeliacinio skundo antrojo pagrindo antra dalis turi būti atmesta.

Dėl LBG papildomo apeliacinio skundo antrojo pagrindo trečios dalies

– Šalių argumentai

- 251 Papildomo apeliacinio skundo antrojo pagrindo trečioje dalyje LBG teigia, kad skundžiamo sprendimo 233 punkte Bendrasis Teismas leido suprasti, jog vieninteliai aspektai, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant, ar DTM tinkamo dydžio, yra prekybininkų mokamos kompensacijos už korteles išduodančių bankų išlaidas, patiriamas teikiant paslaugas prekybininkams, ir kitos kortelės išduodančių bankų gaunamos pajamos. LBG kaltina Komisiją už siaurą požiūrį šioje byloje, už požiūrį, kurio, atrodo, ši institucija taip pat laikėsi byloje *Visa CMI* [byla COMP/39.398 – *Visa MIF*, C(2010) 8760]. Darydama nuorodą į rašytines pastabas, kurias Bendrajame Teisme pateikė dėl EB 81 straipsnio 3 dalies, LBG teigia, kad Komisija turėjo laikytis tokio paties požiūrio, kurio laikėsi kitose panašiose srityse, kur pritarė daug platesniems pagrindams dėl EB 81 straipsnio 3 dalies taikymo.
- 252 LBG teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, pritaręs pernelyg griežtam kriterijui dėl EB 81 straipsnio 3 dalies taikymo, kuriame neatsižvelgiama į *MasterCard* sistemos ir DTM teikiamą reikšmingą naudą kortelių turėtojams ir prekybininkams. Be to, Bendrojo Teismo metodas praktiškai negalėtų veikti, nes pagal jį būtų reikalaujama pateikti tikslų įrodymų, kuriais būtų galima pagrįsti konkretų DTM dydį, tačiau tokių įrodymų pateikti beveik neįmanoma. Nei Komisija, nei Bendrasis Teismas nepateikė jokių paaiškinimų dėl tikslaus metodo, kurį turėtų taikyti *MasterCard*, kad nustatytų pagrįsto dydžio DTM. Šis netikrumas kelia didelį nerimą rinkos dalyviams ir gali padaryti žalos vartotojams bei užkirsti kelią naujovėms rinkoje.
- 253 Komisija pateikia ne tik bendresnius prieštaravimus dėl priimtimumo, kurie nurodyti šio sprendimo 210 punkte, bet ir teigia, kad LBG papildomo apeliacinio skundo antrojo pagrindo trečiai daliai pagrįsti pateikti argumentai dėl Bendrojo Teismo pateiktų gairių tariamo nebuvimo yra nereikšmingi.
- 254 Dėl esmės Komisija teigia, kad LBG argumentas dėl tariamo gairių dėl pagrįsto DTM dydžio nebuvimo reiškia įrodymo naštos perkėlimą ir nesusijęs su jokia teisės klaida. Jos teigimu, LBG pati sau prieštarauja darydama nuorodą į skundžiamo sprendimo 233 punktą dėl įrodymų, kuriuos apeliančės galėjo pateikti, kad įvykdytų EB 81 straipsnio 3 dalyje nurodytą sąlygą. Galiausiai nuoroda į šio sprendimo 251 punkte minėtą bylą neturi jokios reikšmės šiame apeliaciniame skunde.

– Teisingumo Teismo vertinimas

- 255 Pirmiausia dėl LBG pateikto argumento, kad šioje byloje Komisija laikėsi pernelyg siauro požiūrio, kaip ir šio sprendimo 251 punkte minėtoje byloje *Visa CMI*, pakanka konstatuoti, kad šiame argumente niekaip nepaminėti kritikuotini skundžiamo sprendimo elementai, todėl tas argumentas yra nepriimtinas.
- 256 Paskui dėl argumento, kuriuo LBG kaltina Bendrąjį Teismą, kad šis padarė teisės klaidą, nes patvirtino pernelyg griežtą kriterijų, kuriame neatsižvelgiama į *MasterCard* sistemos ir DTM teikiamą naudą kortelių turėtojams ir prekybininkams, reikia pažymėti, kad šis argumentas iš esmės yra toks pats kaip argumentai, nagrinėti LBG papildomo apeliacinio skundo antrojo pagrindo antroje dalyje. Taigi šis argumentas turi būti atmestas dėl tų pačių priežasčių, kurios nurodytos šio sprendimo 227–250 punktuose.
- 257 Galiausiai dėl argumentų, kad Bendrojo Teismo taikomas metodas praktiškai negalėtų veikti, nes pagal jį reikalaujama pateikti tikslų įrodymų, kuriais būtų galima pagrįsti konkretų DTM dydį, nors tokių įrodymų pateikti beveik neįmanoma, ir dėl aplinkybės, kad nei Komisija, nei Bendrasis Teismas nepateikė jokių paaiškinimų dėl tikslaus metodo, kurį turėtų taikyti *MasterCard*, kad nustatytų pagrįsto dydžio DTM, reikia konstatuoti, kad šiais argumentais Bendrasis Teismas nekaltinamas padaręs teisės klaidą. Todėl šie argumentai yra nepriimtini.
- 258 Taigi LBG papildomo apeliacinio skundo antrojo pagrindo trečia dalis turi būti atmesta. Todėl reikia atmesti visą LBG papildomo apeliacinio skundo antrąjį pagrindą.
- 259 Remiantis visais išdėstytais argumentais darytina išvada, kad pagrindinis apeliacinis skundas ir abu RBS bei LBG pateikti papildomi apeliaciniai skundai turi būti atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 260 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas, išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas.
- 261 Pagal to paties reglamento 138 straipsnio 1 dalį, *mutatis mutandis* taikomą apeliacinėse bylose pagal šio reglamento 118 straipsnio 1 dalį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė.
- 262 Kadangi apeliantės pralaimėjo bylą apeliaciniame procese, jos turi padengti ne tik savo, bet ir Komisijos patirtas su pagrindiniu apeliaciniu skundu susijusias bylinėjimosi išlaidas, kaip to reikalauja Komisija.
- 263 Dėl papildomų apeliacinių skundų reikia pažymėti, kad RBS ir LBG pralaimėjo bylą, todėl jos turi padengti ne tik savo, bet ir Komisijos patirtas su atitinkamais jų papildomais apeliaciniiais skundais susijusias bylinėjimosi išlaidas, kaip to reikalauja Komisija.
- 264 Be to, remiantis Teisingumo Teismo procedūros reglamento 140 straipsnio 3 dalimi, aiškinama atsižvelgiant į 184 straipsnio 1 dalį, šioje byloje reikia nurodyti, kad apeliantės turi padengti savo bylinėjimosi išlaidas, susijusias su dviem papildomais apeliaciniiais skundais, o RBS ir LBG – padengti savo bylinėjimosi išlaidas, susijusias su kitos šalies pateiktu papildomu apeliaciniu skundu.
- 265 Remiantis šio reglamento 184 straipsnio 4 dalimi, HSBC, MBNA, BRC ir *EuroCommerce* padengia savo bylinėjimosi išlaidas, susijusias su pagrindiniu apeliaciniu skundu ir papildomais apeliaciniiais skundais. Kadangi *Banco Santander SA* nedalyvavo procese Teisingumo Teisme, iš jo negalima priteisti jų bylinėjimosi išlaidų.

²⁶⁶ Pagal minėto reglamento 140 straipsnio 1 dalį, kuri, remiantis to paties reglamento 184 straipsnio 1 dalimi, *mutatis mutandis* taikoma apeliaciniam procesui, įstojusios į bylą valstybės narės pačios padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Remiantis šiomis nuostatomis, Jungtinė Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. **Atmesti pagrindinį apeliacinį skundą ir papildomus apeliacinius skundus.**
2. ***MasterCard Inc.*, *MasterCard International Inc.* ir *MasterCard Europe SPRL* padengia ne tik savo bylinėjimosi išlaidas, susijusias su pagrindiniu apeliaciniu skundu ir papildomais apeliaciniais skundais, bet ir Europos Komisijos patirtas su pagrindiniu apeliaciniu skundu susijusias bylinėjimosi išlaidas.**
3. ***Royal Bank of Scotland plc*, *Bank of Scotland plc* ir *Lloyds TSB Bank plc* padengia ne tik savo, bet ir Europos Komisijos patirtas su atitinkamais jų papildomais apeliaciniais skundais susijusias bylinėjimosi išlaidas.**
4. ***HSBC Bank plc*, *MBNA Europe Bank Ltd*, *British Retail Consortium*, *EuroCommerce AISBL* ir Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.